

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmisljeni nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogrsko državo za vsa leta 28 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 28 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom račun se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petič-vrste po 12 h. Če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h se se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blizgovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabilo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo ob pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto K 22.— | Četrto leta . . . K 5-50
Pol leta „ 11.— | En mesec „ 1-90
Za pošiljanje na dom se računa za vse leto K 2.—.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto K 25.— | Četrto leta . . . K 6-50
Pol leta „ 13.— | En mesec „ 2-30

Naroča se lahko z vsakim dnevom, a hkratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

List se ustavlja 10. dan po potekli naročnini brez ozira vsakemu, kdor ne vpošlje iste ob pravem času.

Upravnštvo „Slovenskega Naroda“.

Ob stoletnici Prešernovi.

Sredi viharnega političnega gibanja, v katerem buta besno valovje razvnetih strastij ob temelje naše družbe in našega naroda, se nam bliža dan, čigar svetost in vzvišenost čuti med nami vsak izobraženec v dnu svoje duše, ako mu ni strankarska strast skalila jasnega pogleda, ali mu ni želotizem zblodil čistih misli.

V pondeljek, dne 3. decembra praznuje slovenski narod stoletnico rojstva svojega duševnega orjaka Prešerna. Ozke so meje, v katerih se glasi in govori jezik Prešernove muze, in skromno bode slavje, katero priredi naš narod svojemu velikemu sinu. To ne bode svetovna slavnost, kakoršne so deležni geniji velikih mogočnih in gospodujočih narodov; naš, skoro brezpravni, tlačeni narod nima svojih kronanih glav, nima svojega plemstva, nima dostojanstvenikov, ki bi kakor drugod z zunanjim lišpom in bleskom poveljčevali slavja: zato pa bode hvaležen, prosvitljen narod kipečega srca slavil dan, katerega se mu je pred sto leti v skromni kmetski hiši narodil njegov Prešeren. Zakaj za

zemljo, ki je rodila in nosila tega genija, in ki hrani v sebi njegove zemske ostanke, je ta dan velik praznik duha in srca.

Kljub neprestanemu ostudnemu boju zoper raznovrstne sovražnike, ki nam bi najraje odrekli celó pravico do obstanka, kljub neprilikom vsakdanjega življenja si naš narod ni dal udušiti pravega idealizma, ki mu mogočno prikipi na dan in visoko vzplamti, kadar je treba pokazati, da ni pozabil svojega heroa, in da ve ceniti njegov pomen.

In kaj je Prešeren slovenskemu narodu? Odgovor je lahak in vsakemu znan: Prešeren je prvi sin slovenskega naroda, on je največji slovenski, da, jugoslovanski pesnik, on je zvezda, ki je zasijala na temnem nebu slovenskem in s svojim žarom opozorila nase celo druge kulturne narode. Prešernova veljava je vzvišena nad vse in priznana povsod, kamor je prodril žarek blažilne prosvete.

Fr. Lad. Čelakovský, slavni sin češkega naroda, je opozoril svet in ž njim Slovence, kaj je Prešeren. Vsi Slovani so ga prevajali v svoje jezike, in v kratkem izide popolen ruski prevod našega pesnika, po katerem se bode s Prešernom še bolj seznanil tisti narod, ki ima svojega Puškina in Lermontova, in čigar literatura je danes najprijetnejša na svetu. Pa tudi naši oholi sosedje niso mogli odreči Prešernu svojega priznanja ter so mu odmerili častno mesto v svojih zgodovinah svetovnega slovstva.

In zaslužil je Prešeren to priznanje. Majhna je sicer knjižica njegovih poezij, a v njej so shranjeni biseri in dragulji, ki odtehtajo cele knjige. Prešeren je pesnik v najplemenitejšem pomenu besede, ki je čutil v svojem mehkem srcu srečo in gorje vsega človeštva. Kar preveva in pretresa človeško srce v radosti in trpljenju, vse to je izrek el Prešeren, in njegovih izrekov se je polastil njegov narod in sedaj poje njegove pesmi. V svojih sonetih in gazelah je izražal čustva, ki jih je nosil v svojih prsih, ki pa so živela tudi v sreih njegovih rojakov. Poleg ljubezni do svo-

jega izvoljenega ideala je vpletal v pesmi svojo gorečo ljubezen do domovine. Bolel ga je pogled na slovensko zemljo, ki je zdihovala v suženstvu, ker so se ji porušili slovenstva stari stebri, in so tužci na njej ošabno nosili po koncu svoje glave; čez slovensko zemljo je brila viharjev jeza in dušila ljubezen do domovine. Ob takem pogledu so lile pesniku iz domovinske ljubezni grenke solze žalosti, in iz prsi mu je kipela prošnja, da bi se zbudil slovenski narod, in da bi se vrnili časi sreče. Kako se razlikujejo njegove pesmi od drugih domorodnih tirad! Njemu ljubezen do naroda ni počivala vedno na jeziku, temveč hranil jo je na dnu srca, in od tam je potekla v presrčnih besedah v njegove večnolepe stihe, v katerih proslavlja krasote svoje domovine.

Dasi sin tako malega naroda, se Prešeren vendar ni omejil na domače obzorje, temveč njegov duh je segal daleč čez meje ožje domovine ter se je seznanil z duševnimi strujami in proizvodi kulturnega sveta. Prešeren je dovteten za vsa svetovna naziranja in se ni zapiral njihovim vplivom. Učil se je od klasikov vseh časov in narodov, a ostal je vedno samostojen in izviren, in tega je zmožen samo velik pravi talent. Od romantike se je učil ljubezni do svoje ožje domovine, do svojega malega naroda ter njega jezika in zakladov. V njenem zmislu je uvajal v domače pesništvo mnogovrstne oblike, kateri je bil vsaki mojster, kakor da bi bila zrasla na domačih tleh. Toda Prešeren ni nikjer zagazil v srednjeveški misticism in fevdalizem ali ortodoksni katolicizem. — Poznal je Byrona in kakor on je tudi Prešeren gojil prepričanje o vzvišenem poklicu pesnika, bodisi da se je navzel teh idej neposredno ali posredno po Mickiewiczzu. — Učitelj mu je bil Petrarka, in smelo rečemo, da je Prešeren dosegel svojega mojstra, pri tem pa ostal izviren po dikciji in naroden po jeziku svojih umotvorov.

Mož, čigar duh je segal tako daleč in bival tako zvišen nad pozemskim kovarstvom, je bil — koncipijent in advokat,

ki je dan na dan vestno pisal pravde, ki pa si ni dal zamoriti pesniškega navdušenja v prahu zastarelih aktov. Pel je, ker so mu vrele pesmi iz polnih prsi na dan in neprikrito je izražal svojo ljubezen do svobode in napredka, ne meneč se za tedanje razmere. Zakaj kljub temu, da se je začelo na slovenskem živahno slovstveno gibanje, je imel Prešeren vendarle majhen krog prijateljev, ki so ga umeli. Namesto priznanja je žel nasprotstvo in sovraštvo; tudi učeni Kopitar ni imel razuma za umetniško pesništvo. Merodajni krogi so se bali vsega vzvišenega kakor strupa; toda kaj pomaga vsa uradna modrost, ako govori pravi pesnik! Iskre, ki se krešejo iz besed pravega pesnika, požgo papirnate gromade ostarelih dogem. Z zaničevanjem in pomilovanjem gledamo danes na žalostne poskuse borniranih »janzzenistov«, kakoršen je bil revizor Pavšek, da bi zamašili usta genialnemu pesniku, in s studom se obračamo od nesramnih očitkov takih obskurantov, ki še dandanes niso povsem izumrli . . .

Pa krog Prešernovih prijateljev se je začel ožiti. Zupan pa je moral v prognanstvo na Koroško, velikana učenosti Čopa je pogoltnila bistra Sava, Korytko je ušel v prerani grob, in nazadnje mu je ugrabila neizprosna smrt še najdražjega prijatelja, Andreja Smoleta. Prešeren je ostal res osamljena bilka kakor Janez v puščavi, sredi med farizeji in pismouki. Razmere, v katerih je živel pesnik, so bile tudi krive, da bironizem v Prešernu ni rodil socialnega preobrata; ko pa se je začelo jasnosti, tedaj so bile pesniku že strte peruti, in nada na boljšo bodočnost mu je bila lepa večerna zarja ob zatonu njegovega življenja.

Da je pesnik v takih razmerah, v katerih se ni mogel nadejati priznanja, dočim bi mu drugod sijala slava, vendar pel v jeziku, katerega so govorili le hlapci in deklet, to je najlepši dokaz njegove ljubezni do slovenskega naroda in jezika. In ta jezik je dobil v Prešernu svojega odgojitelja, ki ga je uvel v moderne oblike, ga postavil na prestol najzvišenejšo po-

LISTEK.

O Prešernu in njegovih ljubljencih.

Izmed vseh, ki so bili dragi Prešernovemu srcu, pristojna najodličnejše mesto pesnikovi materi. Mina Prešeren, rojena Svetina, je po bistroumnosti in plemenitosti srca visoko nadkriljevala ne le svojih sosed, ampak bržkone tudi svojega dvanajst let starejšega moža Simona. Porodila se je pri Muhovci v vasi Žirovnici, kjer je prišel triindvajset let pozneje na svet Čop, velikán učenosti. V šolo je hodila eno leto v Beljaku in eno leto k uršulinkam v ljubljanskem samostanu. Tudi nemaško je znala prav dobro govoriti in pisati. Najrajša je brala sveto pismo. Ko se je porodil France, je bila stara šestindvajset let. Njega je ljubila med vsemi otroki najbolj.

Razmere med njim in Jelovškovo Ano so ji bile znane. Okoli leta 1840. je prišel nekega dne Prešeren k svoji ljubici in ji dejal: „No, zdaj te moja mati tudi že poznajo. Videli so te, ko si šla mimo mojega stanovanja „pri avstrijskem cesarju“. Moja sestra Katra te jim je pokazala.“

Poslednja leta je preživela pesnikova

mati pri sinu Jurju, župniku v Št. Rupertu blizu Beljaka. Tega Prešernovega brata namreč niso hoteli sprejeti v ljubljansko bogoslovnico, ker je (že od rojstva) imel le eno samo uho; služboval je na Tirolskem in Koroškem. Na smrtni postelji bi bila mati rada še enkrat videla sina pesnika. Ko ga pa le ni bilo, je naročila eni izmed hčera, naj reko Francetu, da ga pozdravlja in obenem opominja, naj nikar nikoli ne zapusti svojega dekleta in nedolžnih otrok. Te besede niso malo pomembne za blagi značaj pesnikove matere, priproste kmetske žene, v tistih časih, ko se je od vseh ust kar cedilo svetohlinstvo in hinavstvo. Ko je Prešeren dospel, je bila mati že mrtva.

Pri „Ribičevih“ so imeli osem otrok. Prvorojenka je bila Jerica. Potem so sledili: Katra, France, Jože, Juri, Mina, Urša, Lenka. Sestre so dosegle višjo starost nego bratje, sedemdeset let in več. Jože je umrl šele šestnajst let star, učenec prve latinske šole v Ljubljani. Od svojih bratov in sestra je imel Prešeren najrajši Katro, kuharico pri starem stricu Jožefu, ki je stanoval pri njem naš pesnik v Ljubljani dalje časa. Katra je bila dvaindvajset mesecev starejša od Franceta. Odlikovala jo je prava pobožnost, odločnost in tista gorenjska samoza-

vest, ki se že precej bliža ošabnosti. Ko se je pesnik preselil v Kranj, je šla z njim in ostala pri njem do njegove smrti.

Po očetu je imel Prešeren dva strica, Franceta in Jakoba, oba duhovnika. Obadva strica in obadva pesnikova brata, Jožefa in Jurja, in vrhutega še pesnika samega je podpiral stari stric Jožef, po domače Boštjanov gospod iz Vrbe, največji dobrotnik Prešernove obitelji.

Ta premožni gospod je vzel sedemletnega Franceta k sebi. Ker pa tam, na Kopanju, ni bilo šole, je prosil prijatelja B Humlja, ribniškega dekana, naj bi preskrbel dečku stanovanje in hrano. Tako je prišel Prešeren v hišo nekega učitelja. Da bi se bil v Ribnici pohujšal, ni res. Pesnik je pravil pozneje sam, da do svojega sedemnajstega leta ni poznal razlike generis feminini et masculini.

In če je pesnik tožil, da bi bilo bolje zanj, če bi nikoli ne bil prišel v Ribnico, je le obžaloval, da ga je iz očetove hiše speljala aka žejna, goljiva kača. „Če bi me bili dali takrat rajši h kateremu čevljarju, pa bi bil zdaj sam svoj“, je večkrat rekel svoji Ani, ko je zastoj čakal advokature. Ako se pa živi deček tam ni „navzel krepkega in jedrnatega govora“, ker je bil še premlad, da bi pazil na kaj takega, je

vendar nanj nedvomno vplivala tista „šegavost in zabavljivost, izza katere slove Ribničani še dandanes po svetu“. Saj se še drugi, manj nadarjeni ljudje prav dobro spominjajo gotovih besed, oseb, prizorov in pripovedek od petega leta. — Boštjanov gospod je umrl 93 let star v Ljubljani.

Okoli leta 1832 se je Prešeren „strašno“ zaljubil G prof. Levec piše v Stritarjevem „Zvonu“ 1. 1879: Julijana Marija Primec (Primiz), hči jako imovitega trgovca ljubljanskega, porodila se je 31. majnika leta 1816. Da bi bil Prešeren še na gimnaziji nje učitelj, kakor se časih trdi, ni možno: kajti ko je naš pesnik že na Dunaj odhajal, bila je Julija še otrok . . . Male póstave in nežne, šibke rasti, imela je krasne zlatorumene lase in prelepe modre oči . . . Nje mati obraz je bil v resnici lep — kedar se ni smijala; a osobito nežna je bila njena polt . . . Tudi duha je imela dovolj; osobito, kedar je bila v družbi mladih, omikanih mož, tedaj je bila živa kakor srna, pela je in smejala se, da je bilo prijetno gledati jo. Slovenski je govorila samo s kuharico. Nje mati . . . izbrala je svoji hčeri že l. 1833 ženina, Antona pl. Scheuchenstuela, imovitega in plemenitega uradnika. V obče je mati mislila in delala — za hčer. Poročila se je šele l. 1840, mati

5h45

ezijske ter ga vsposobil za izražanje najnežnejših čustev. Prešeren je bil mojster jezika, katerega dandanes le občudujemo; kje bi bilo naše pesništvo brez Prešerna, se ne da reči. Le prirojena genialnost je mogla ustvariti iz neobdelanega, surovega materiala tako lapidaren jezik, kakoršnega je pisal Prešeren.

Dasi tih in miren značaj, vendar Prešeren ni bil brezbrizen napram usodam svojega naroda. Preišljeno in trezno je sodil razna vprašanja politike in nikdar ga ni prevladala mladeniška navdušenost njegovih prijateljev. Ko je začel Gaj širiti idejo ilirizma, in se mu je navdušeno pridružila cela vrsta slovenskih veljakov iz vseh pokrajin, pred vsemi ognjeviti Stanko Vraz, ostal je Prešeren miren in hladen. Z vzvišenega stališča je gledal in motril to gibanje in s skepticizmom je opazoval njegov razvoj. Vse prigovarjanje Vrazovo, ki je namenoma z nekakim zaničevanjem govoril o »takozvani« slovenski literaturi, je bilo zaman. Računal je, tako je pisal Prešernu iz Gradca, da se bode Prešeren pridružil njegovim nazorom, in zato se mu je zdelo možno životarjenje (Vegetieren) slovenskega slovstva. Ker pa se to ni zgodilo, je popustil polje, na katerem je delal pet let z vnmemo in navdušenjem ter se je pridružil navdušenim mladim ilircem. Mirno in samozavestno je odgovoril Prešeren, češ: Namen naših pesmi in drugega literarnega delovanja ni drug, nego gojiti naš jezik! Ako imate drugi namen, ga težko dosežete. Združitev vseh Slovanov v jeden književni jezik ostane najbrže pobožna želja. Vendar tudi obratno stremljenje je bolje nego apatija napram vsemu domovinstvu (Vaterländisch). Vraz se ni zadovoljil z odgovorom in rad bi bil izvedel vzroke Prešernove, o katerih je bil uverjen, da bi se dali vsi izpodbiti po treznem in stvarnem premislu. Že ozir na »numerično inforiornost slovenskega naroda«, ne mené se za razne prepire in nesloge, kaže, da se treba priklopiti sosednemu sorodnemu narodu, vsled česar bi se okrepila narodova življenska moč; Vraz tudi naravnost pozivlja Prešerna v areno. Zopet mu odgovarja Prešeren; on dvomi o Gajevi ideji, da bi se ilirski in slovenski jezik spojila, in da bi slovenski jezik prenehal kot pismeni jezik. Prešeren je subjektivno prepričan, da se to ne dá izvršiti, vendar se ni bojeval zoper to idejo, dobro vedoč, da se vsak jezik samosvojno in naravno razvijá. Čuditi se moramo, da je mlad mož, navdušen rodoljub tako trezno in jasno gledal v bodočnost. Tudi Vrazu je imponovala njegova mirnost, s katero je motril ilirsko gibanje; zakaj sedaj je tudi Vraz priznal, da nikdo ne dvomi o možnem razvoju slovenskega jezika, a trajnega se ne more ničesar pričakovati od malega naroda. Prešerna niso mogli odvrniti taki pomisleki, odgovoril je Vrazu »Si Deus pro vobis, quis contra vos? Želel je ne samo panslavizmu, temveč tudi panilirizmu najboljših uspehov, a — nedostajalo mu je vere nanj, dasi je bil odkritosrčen prijatelj Slovanstva.

V Prešernu je torej zmagala ljubezen do rodnega jezika, od katerega ga niso mogle odvrniti niti Vrazove v istini prepričevalne besede, niti opomin prijatelja Čelakovskega, da bi bilo neizmerne vrednosti, ako bi hodili Jugoslovani jedno pot. Ostal je zvest svojemu narodu in svojemu jeziku. Pa krivico bi delali Prešernu, ako bi mu očitali omejenost in ozkosrčnost v tem vprašanju. Naj je bilo njegovo ravnanje modro in za nas koristno ali ne, Prešeren je delal v duhu svojega časa, po principih in idejah, ki so začetkom našega stoletja pretresala vso Evropo in zbudili tudi v najmanjšem narodiču narodno zavest. Po teh principih in idejah se je povzdignil tudi naš jezik na višino literarnega jezika, in literatura se je napeljala na pravo podlago. In zato smo dolžni hvalo našemu Prešernu.

Pa tudi v njegovi ljubezni do rodne jezika se pojavlja vedno tista razdvojenost, ki je izražena v njegovem geslu: sem dolgo upal in se bal! Upanje, da se bodo Kranjcem zjasnila vremena in da jim bodo zasijale milejše zvezde, in na drugi strani strah, da ne napoči boljša bodočnost njegovemu narodu, to so temeljni znaki Prešernovega rodoljubja. Niti v grob ni nesel prepričanja, da postane njegov narod kdaj svoboden, srečen in čislán. Samo žarek vsele nade mu je zasvetil, ko je napočilo leto 1848., čigar bližanja je čutil pesnik v svojem proroškem duhu ter mu že leta 1844. zapel v pozdrav svojo krepko zdravico. V njej se spominja najprej svojega rodu in domovine in za tem vsega slovenskega sveta, ključč: »Bog našo nam deželo, Bog živi ves slovenski svet. Prost, ko je bil očakov, naprej naj bo Slovencev dom«; in »edinost, sreča, sprava k nam naj nazaj se vrnejo; otrok kar ima Slava, vsi naj si v roke sežejo!« Tu je jasno izražen njegov slovenski ideal; potem pa še razvijá svoj človekoljubni napredni in prosvetni ideal z željo, da skoro zasine dan, ko bo povsod, koder solnce hodi, prepir pregnan iz sveta. Usoda, ki ga je preganjala v življenju, bila mu je mila, ko se mu je nagleno življenje v zaton, in obvarovala ga je, da ni doživel prevare, ko je ugasnil nagli blisk in je nastala še temnejša noč...

Zakaj torej slavi slovenski narod Prešerna? Prešeren se je iz svoje moči povspel do pesnika, ki častno zastopa slovenski narod v krogu svetovnega slovstva; Prešeren je ohranil svoj pesniški poklic kljub protivnikom in neprilikam neomadeževan, čist in jasen kakor zlato; on je povzdignil naš jezik v blaglasno harmonijo svojih nedosežnih poezij, dal mu je peroti ter ga usposobil za smeli polet razkošno bajne fantazije, tako da vsako slovensko srce utriplje navdušenja in občudovanja ob njegovih glasih; on je dvignil Slovence, da so postali — narod, in proslavljá je našo domovino, našo zgodovino, naše ženstvo!

Ali je tak genij potreben še posebne hvale? Ne! Solnce ne potrebuje hvale, temveč vzbuja samo s svojim žarom ob-

čudovanje. Tudi Prešeren ne potrebuje naše hvale, njegova vrednost in vzvišenost je neodvisna od naše hvale in je očita vsakemu, kdor ima ušesa da čuje in kdor ima srce, da čuti. Zato se bode te dni razlegala Prešernova slava po vsej slovenski domovini; pa tudi širno Slovanstvo se ga bode spominjalo povsod, kamor je prodrla omika in prosveta.

Če hočemo prav globoko čutiti, kaj smo dolžni temu geniju, mislimo si samo, da 3. dan decembra 1900. leta ni napočil slovenskemu narodu ali da se je tam v Vrbi ob vznožju planinskih orjakov pred sto leti rodilo narodno dete, ki je dorastlo in padlo v grob kakor sto in sto drugih; mislimo si, da nimamo drobne knjižice Prešernovih poezij; da nam ni nikdo pel njegovih večnolepih stihov, njegovih nedosežnih sonetov, da nismo nikdar čuli pesmi »Pod oknom« ali »Nezakonska mati«. Kolika praznota bi zavladala povsod v našem slovstvu in kje bi tičalo to slovstvo brez Prešerna! Slovenska literatura brez Prešerna — to je nemožna misel!

Zato pa se ob slavlju stoletnice Prešerna novega genija veselimo sijajne literarne minolosti, ki nas navdaja z upravičenim ponosom in trdno nadejo na boljše, jasnejšo bodočnost in nam daje moč, da vstrajamo v boju za narod, svobodo in prosveto!

Dr. Fr. V.

Rojaki!

Sto let bo minilo 3. decembra, odkar se je porodil slovenskemu narodu njegov največji pesnik, katerega ceni ves narod in s katerim se sme dičiti tudi mej tujim svetom — France Prešeren. Pesnikovo znamenitost na široko razkladati je povsem nepotrebno; istotako neumestno pa bi bilo dokazovati, da zaslužuje pesnik ne samo, da ga čitamo in se ž njim ponášamo, nego tudi da njegovemu geniju postavimo viden znak svojega čislánja in svoje hvaležnosti. Ta misel je vodila podpisani odbor, ko je svojedobno izdal in pozneje ponovil poziv do slovenskega naroda, da naj prilaga svoje doneske, ki bi omogočili povzdigniti pesniku dostojen spomenik v srcu slovenskega naroda, v beli Ljubljani, kjer je pesnik pel svoje nesmrtno poezije ter ž njimi naslajal svoje sodobnike in potomce v vseh pokrajinah, kjerkoli se glasi slovenski jezik. V svojih oklicih je odbor za povzdignjenje Prešernovega spomenika pozival Slovenke in Slovence vseh stanov in vseh pokrajin, da skupno pripomorejo proslaviti pesnika, katerega pač smejo smatrati za svojega pesnika vsi člani slovenskega rodu, ob enem pa osvetliti lice tudi slovenskemu narodu, ker bi njegovo zanimanje in njegova požrtvovalnost pričala, da ve svojim zaslužnim možem izkazovati svojo hvaležnost. Pesnikov spomenik naj bi bil torej viden znak narodovega spoštovanja in njegove hvaležnosti do svojega imenitnika, — ob enem pa tudi bodrilo mladini in odraslim, da se ogrevajo o njegovem pogledu za vse one ideale,

katere je gojil pesnik sam. Katera prilika pa bi bila primernejša za povzdignjenje takega spomenika kot stoletnica Prešernovega rojstva?

Odbor se je čvrsto nadejal, da bode mogel ta dan 3. decembra leta 1900. proslaviti z odkritjem spomenika. Res so se v začetku s pohvalno vnmemo odzivali Slovenci in Slovenke in zbrala se je prilična svota. Nadejajoč se popolnemu uspehu, je razpisal odbor natečaj za načrte Prešernovemu spomentku. Tekmovalo je šest umetnikov slovenskih s sedem načrti, ki so bili vsi bolj ali manj zanimivi. Prvo nagrado je dobil g. Ivan Zajec na Dunaju, kateremu bi bil odbor tudi poveril izvršitev spomenika, ki ima biti kras prestolici slovenski in trajen spomenik, dostojen pesnika, kateremu bode povzdignjen, umetnika, ki ga izvrši, in naroda, ki ga svojemu pesniku postavi, ako ne bi bilo nestalo onega, brez česar se ne da nič izvršiti — denarja. Nabrana vsota ne znaša niti polovice onega denarja, ki je potreben za povzdignjenje spomenika.

Ker pa je častna dolžnost narodova, da ne zaostane započeto delo, da ne poneha z dolgim odlaganjem projektanta umetniški zanos, s katerim nam obeta ustvariti delo, ki bode ponos naroda slovenskega, obrača se podpisani odbor ponovno do celokupnega naroda slovenskega, da vsak član njegov po svojih močeh pripomore srečno dovršiti započeto delo. Odbor ve dobro, koliko narodnega davka plačujejo Slovenci, in kako žulijo ti davki posebno one Slovence, ki so oddaljeni od središča slovenskega in izloženi navalu tujčevemu. Ali Ljubljana ne zmore vsega, pa tudi samo Kranjska ne; saj tudi Ljubljana po mogočnosti prispeva kulturnim potrebam oddaljenih rojakov. Ker pa je Prešeren vseslovenski pesnik, zato se obrača odbor do vseh Slovencev in Slovenec ter jih ponovno poziva, da občine, društva in posamezne osebe žrtvujejo svojim sredstvom primerno vsotico v svrhu, ki bode celokupnemu Slovanstvu v ponos in moralno korist.

V Ljubljani, dne 1. decembra 1900.

Za odbor za napravu spomenika Francetu Prešernu.

Iv. Hribar, župan,
t. č. predsednik.

Rajko Perušek, c. kr. profesor, t. č. podpredsednik; Fran Trdina, mestni knjigovodja, t. č. tajnik; dr. Josip Stare, c. kr. tajnik finančne prokurature, t. č. blagajnik; dr. Maks Pirec, odvetnik, Andrej Senekovič, c. kr. gimnazijski ravnatelj, dr. Ivan Tavčar, odvetnik, t. č. odborniki

Falsificirana bilanca.

Že večkrat smo imeli priliko opozarjati ljudstvo na silno nevarnost, ki tiči v tem, da v klerikalnih konsumnih društvih, in v klerikalnih posojilnicah ni nikacega reda, in da zlasti nimajo vrejenega knjigovodstva, ki je vendar največjega pomena.

Dalje v prilogi.

nej namreč ni pustila prej omožiti se, ker je bila šibka deklica. Takoj v prvi otročji postelji izgubila je — kakor je pri plavkah obično — mnogo svoje lepote, tudi ta napaka, da je imela eno ramo višjo nego drugo, poznala se je pozneje v večji meri. A ohranila je svoj vedri duh, in menovali so jo sploh duhovito ženo... Prešeren z Julijo nikoli v svojem življenju — niti govoril ni! Čudno, a vendar resnično! Prešeren z Julijo osebno ni bil znan. Videl jo je samo v cerkvi, na sprehodih, na kazinskih plesih, čez prag Primčeve hiše nikoli ni stopil. Zaljubljen je v njo — samo na oko!... Prešeren je bil pameten mož, ki je dobro vedel, da si premetena in na svoje novce ponosna Primčevka išče in želi vse drugačnega zeta, nego neznatnega doktorja in neplačanega praktikanta. Zatorej niti poskušal ni ondi, kjer je vedel, da mu gotovo izpodleti. Julija je imela sicer velik del — ženske nečimernosti, a vendar bi se silno motil, kdor bi mislil, da je bil to naš pesnik zvedel, razglasil je nalašč v ilirskem listu nekoliko nemških pesmi in sonetov, kar je Julijo in nje mater osobito razjezilo. Tudi tukaj je naš pesnik

pokazal, koliko gorenjskega zabavljivega duha je bilo v njem, in še poznejša leta se je Prešeren rad pobahal ter porogljivo posmejal: »Ich weiss es, ich habe die Primiz mit meinen Liedern ungemain — geärgert!«

Po tej prvi ljubezni se je Prešeren začel zanimati za drugo Ljubljánčanko. Ko je bil nekega dne z dr. Chrobotom pri slikarju Langusu, je dejal odvetnik pesniku v šali: »Veš kaj, katero bi vzel jaz na tvojem mestu? Unsere Kurzrockete. Samo da je zdaj še premlada«. Ta »kratkokrlika«, Jelovškova Ana, je bila varuhinja Chrobotovega fantka. Prešeren je bil skoro trindvajset let starejši od nje (r. 6. jul. 1823). Zgodaj razvita deklica je bila krepke srednjevelike postave. Pod precej visokim čelom in črnimi obrvmi so dolge trepalnice komaj pritajevale ogenj dražestnih temnorjavih oči, velikih in žarnih, veselih, živahnih. Okrogli obraz je imel fino blede polt, ki se v 52. letu ni izgubila svoje nežnosti. Znala je prav dobro brati in pisati, zlasti dopisovati. Imela je tri brate; izmed teh je srednji, g. Martin Jelovšek, stavec »Ljubljanskega Zvona«. Edina sestra Helena je bila lepa, pobožna in dolgočasna.

Ana je porodila Prešernu troje otrok.

Prva je bila Rezika (r. 15. oktobra 1839). Slabotno dete je umrlo že čez pol leta. Druga hčerka je bila Ernestina (r. 18. decembra 1842). Tretji otrok je bil deček, Francelj (r. 18. septembra 1845). Tudi Francelj je umrl v rani mladosti, komaj deset let star (27. avgusta 1855 za vnetjem čev po koleri). Na smrtni postelji je Prešeren svoje otroke priznal.

Leta 1856 se je preselila Ana v Trst. Od tedaj je morala Ernestina sama za se skrbeti, stara šele trinajst let. Pozneje je šla za materjo v Trst, kjer sta bivali deset let. Iz Trsta sta šli na Dunaj. Stanovali sta Erdbergerstrasse, št. 44. Tukaj je umrla mati Prešernovih otrok (18. novembra 1875) za pljučnico. Z Dunaja se je preselila hči v Maribor in od tod v Ljubljano, kjer še zdaj živi. Dasi moči njenih oči od dolgoletnega napora že pešajo, vendar pridno šiva in poučuje v šivanju.

Prešeren jo je imel posebno rad. »Če bi imel vsaj Tinko tu v Kranju,« je tožil; »pa bi mi ne bilo treba iskati razvedrila po gostilnicah«.

Po nasvetu dr. J. Razlaga je začela Ernestina zapisavati, kar ji je bila pripovedovala prejšnje čase zlasti mati o pesniku. Knjižica teh spominov obsega 192 strani v četverki; vsebina je skoraj docela nova,

neznana. Za dr. Razlagom je debil bukvice Jos. Cimperman, ki je zložil: Prešernovi hčeri pesem »Siroti«. Po Cimpermanovi smrti se je vrnila knjižica vdrugič v roke spisateljice. Podatki v njej so prezanimivi, n. pr. o pesmi »Nuna in kanarček«. Učiteljica, ki je učila Chrobotove otroke klavir, je prosila Prešerna, naj zloži pesmico za god uršulinke matere Ignacije, rojene grofice Engelshaus, njene prijateljice. Prešeren je ustregel tej prošnji in zložil pesem z navedenim naslovom (1835 ali 1836). Precej časa potem se je dogodil škandalček. Ko je cenzor prejel »Nuno«, je takoj mislil, da je Prešeren porabil ono afero. In tako je leta 1847 ljubljanska cenzura zatrla nedolžno pesem, ki je dandanes natisnjena v šolskih knjigah. — Uloomek slovenske kulturne zgodovine je v teh vestno pisanih spominih.

Redkokdaj je razumela katera hči svojega očeta in ga častila tako, kakor gđc. Ernestina Jelovškova. In če bodo te dni burni valovi navdušenja dosegali tudi skromno sobico samotne prebivalke, naj bo preverjena, da Slovenci, ki znajo tako slaviti svojega največjega genija in dobrotnika, tudi ne bodo pozabili sirote, ki je po plemenitosti duha vredna hči svojega velikega očeta! Rado Murnik.

Vzlic vsemu našemu opominjevanju se v tem oziru razmere niso prav nič premenile, in imajo še danes v konsumnih društvih in v klerikalnih posojilnicah ravno tako slabo knjigovodstvo ali prav za prav nobenega knjigovodstva kakor pred letom. V klerikalnih društvih je še danes tako, kakor je popisano v „Izgubljenem Bogu“, in so trgovske knjige za las podobne tistim starih praktikam, v katere je kaplan Peter vpisoval dohodke in izdatke svojega konsuma.

Pa tako ni samo v klerikalnih zavodih po deželi, kjer je navadno kaplan načelnik, blagajnik, knjigovodja in prodajalec, dasi v kupčijskih zadevah nobenega pojma nima, ampak tako je tudi pri najznamenitejših klerikalnih društvih v mestih, celo pri tistih, ki jih jemlje v zaščit kmetijsko ministrstvo.

Tako društvo je slavnoznano tihotapsko „Vinogradniško društvo“ na Glincah pri Ljubljani, ki si je pridobilo toliko zaslug, da je pošteno dolenjsko in vipavsko vino prišlo ob dobro ime in padlo v ceni tako, da ga kmetovalec že ne more več v denar spraviti.

Pred nami leži sodba, ki jo je „V imenu Njegovega Veličanstva cesarja“ izrekla c. kr. deželna sodnica v Ljubljani v neki civilni pravdi proti „Vinogradniškemu društvu“ (Opr. št. C. g. II 8/00 14).

Pri tej pravdi, pri kateri je šlo za neko tirjatev, sta „Vinogradniško društvo“ zastopala predsednik tega društva Ivan P. Vencajz in pa neki advokat, „Vinogradniško društvo“ pa je na ukaz sodnije moralo predložiti vse svoje trgovske knjige, katere so se izročile trem zapriseženim zvedencem, da po teh knjigah sestavijo bilanco.

Zdaj pa čujmo, kaj pravi „V imenu Njegovega Veličanstva cesarja“ izdana sodba c. kr. deželne sodnije o knjigovodstvu v „Vinogradniškem društvu“ in o bilanci, ki jo je to društvo za lansko leto predložilo pristojnim c. kr. oblastnijam. Na 12. in 13. strani te sodbe čitamo doslovno to-le:

„Zvedenec Karol Leskovic, kateremu so se knjige v sestavo bilance izročile, izjavi, da sestava bilance na podlagi teh knjig ni mogoča, ker v glavni knjigi ni naveden obratni zaklad, in ker manjka prvotna blagajniška knjiga, in ker nadalje manjkajo izkazi izdatkov in fakturne knjige, in ker iz knjig ni razvidna množina vinske zaloge.

Tudi zvedenec Jože Perhave in Jože Moro izrekla sta svoje mnenje kakor prejšnji, da je sestava bilance na podlagi društvenih knjig nemogoča, ker manjka v istih glavni pogoj za sestavo bilance, to je pričetna inventura z natančnimi podatki o množini zaloge in ceni blaga.

Toženo društvo izjavi po svojem zastopniku, da je napravil g. Udovič meseca februarja t. l. bilanco, in da je ta izkazala prebitka 84 K, da pa je samo aproksimativna, ker ni bilo nobene inventure, in se je moralo vino dražje zaračunati, kakor je bilo vredno, ker bi bilo društvo sicer pasivno.

Radi pojasnenja cele zadeve zaslišani zvedenec Jože Moro izpove, da je na podlagi društvenih knjig popolnoma nemogoče, sestaviti trgovsko bilanco, ker se pri teh knjigah o knjigovodstvu sploh ne da govoriti, ker manjkajo podatki o številkah in vrednosti pričetnega inventarja, in ker ni nikjer izkazan priraščaj in odpad.

Tako govori sodba c. kr. deželne sodnije v Ljubljani. Vsak trgovski vajenec lahko spozna, kako uničujoča obsodba „Vinogradniškega društva“ je s tem izrečena. Ako vlada tak nečuden nered v društvu, kateremu stoji na čelu c. kr. deželno sodnik v p., jeden voditelj, četudi ne najdostojnejših voditeljev klerikalne stranke, v društvu, v čigar odboru sedi nekaj strokovnjakov, in ki je imelo izvrstne, trgovsko izobražene moči na razpolaganje, kako mora biti šele tam, kjer je vse v rokah kacega polizobraženega kaplana.

Sodno je torej dognano, da torej tihotapsko „Vinogradniško društvo“ nima nikakega urejenega knjigovodstva, in da manjkajo vsi pogoji za tako knjigovodstvo; dalje je sodno do-

gnano, da je „Vinogradniško društvo“ vedoma in namenoma izdalo napačno bilanco, in mesto da bi bilo oglasilo konkurz, je bilanco falsificiralo s tem, da je svojo zalogo dražje cenilo, nego je bila vredna, da izkaže na papirju prebitok, v tem ko je bilo v resnici pasivno.

S tem, da je „Vinogradniško društvo“ svojo bilanco vedoma in namenoma falsificiralo, je goljufalo javno mnenje, svoje upnike, ki so iz bilance sklepali, da društvo dobro stoji, v tem, ko je bilo pasivno, svoje člene, ki so vsled bilance mislili, da je njih denar varen, v tem, ko je bilo društvo pasivno, in končno c. kr. oblastva, katerim morajo zadrage predlagati svoje računse zaključke.

Daljšega komentarja ne bomo pisali, pač pa si dovoljujemo vprašati c. kr. državno pravdnistvo, če pozna § 89. zakona o pridobitvenih in gospodarskih zadrukah z dne 9. aprila 1873., drž. zak. št. 70, kateri pravi: Členi načelstva in nadzorstva, dalje likvidatorji in drugi pooblaščenici zadrage, ki v zapisnikih o občnih zborih, o računskih zaključkih, bilancah, obratnih poročilih, v registru členov, kakor v onih, po § 34. naročenih naznanilih vedoma neresničnost navajajo ali potrjujejo, so, ako jim po občnem kazenskem zakonu ne gre strožja kazen, krivi prestopka in naj se kaznujejo z zapornom do treh mesecev.

„Vinogradniško društvo“ je po lastnem, pred sodnijo storjenem priznanju v svoji bilanci vedoma neresničnost navedlo, vedoma izkazalo dobiček, ki ga ni imelo, vedoma svojo zalogo višje cenilo, nego je bila vredna. Zatorej pa c. kr. deželno sodnik v p. gor ali dol — Fiat justitia, pereat mundus!

Državnozbornske volitve.

Zasluge gosp. prošta dr. Eiberta.

Iz Novega mesta, 29. nov.

V „Slovenca“ št. 271. našteva novo meški prošt, g. dr. Elbert, v korist svoje kandidature svoje velikanske zasluge za to nesrečno Slovenstvo in za to nesrečno Novomesto, ki niti dobre pitne vode nima. G. prošt odgovarja v navedenem dopisu tudi dopisniku „Slovenskega Naroda“, ki je nedavno proštovalo bahanje z nekim brezpomembnim pismom ministrskega predsednika Körberja komentiral. Ker redkokdo „Slovenca“ čita, moram navesti, da smatra g. prošt to kot velikansko zaslug za Slovenstvo, da je slikar Germ njegovo podobo vtaknil v neko sliko, predstavljajočo več družih oseb; na katero sliko, tega — žal — ne vem. (Germ je hotel še ostalo sliko nekdanjega brižinskega duhovnika uvrstiti v omenjeno sliko). Dalje to, da g. prošt rad usmiljene brate v Kandiji obiškuje. Tudi dopisnik to rad stori. Usmiljeni bratje so ljubezni možje, in vsi jih imamo radi. Dalje: gosp. Hribar mu je baje pri odhodu iz Ljubljane rekel, da mu je zanj „žal“. G. prošt pa v navedenem dopisu dostavlja, da on gosp. Hribarju ni verjel, da ta „žal“ resnobno misli. — Dalje, da je g. prošt lojalen. Dalje, da rad išče prijateljstva z „visokimi osebami“. In slednjič, da sem jaz, dopisnik, prošta dr. Eiberta kot „obče spoštovanega“ označil.

Tu imamo celo vrsto proštovalih zaslug za Slovenstvo, za Dolenjsko in za Novo mesto.

Zdaj, ko je g. prošt kandidat za državnozbornski mandat, moramo z njim prav odkritosrčno občeovati. On je naš župnik in kot takemu bi se kaj spregledalo. Kandidatu pa se ne more. Povemo mu, da smo se v prejšnjih dopisih z njim le zaradi tega bavili, ker smo iz vsega srca želeli, da on svojemu častiljubju ustreže in nastopi kot kandidat klerikalne stranke v skupini dolenjskih mest. Večkrat smo čitali, „da se mil. gosp. prošt še niso odločili za sprejem kandidature“, dasi mu jo „merodajne“ osebe v Novem mestu, kakor Kušlan, Francič, Pečnik in drugi ponujajo. Da se je hitreje odločil za sprejem, drezali smo ga in pisali tudi v prilog tega omenjeni dopis o brezpomembnem pismu ministra Körberja. Gosp. prošt je postal jezen in je javil „Slovenca“, da kandidira v klerikalni stranki, kar je pač samo ob sebi razumljivo bilo. Bravo, bravissimo! Zdaj ga imamo črnega na belem papirju „Katoliške tiskarne“.

Ker so volitve na deželi in priprava zanje zdaj najvažnejše, in imamo z istimi dosti opraviti v dveh volilnih okrajih, ker je dalje škoda že zdaj polniti prostore našega lista s kandidaturami g. prošta in sploh s proštovalimi osebami, povemo mu za zdaj v kratkem, da so vse njegove zasluge za Slovenstvo, za Dolenjsko in za Novo mesto toliko kakor nič. In nikdar ne bodo več. Za to so nam prok lastnosti g. prošta.

Kot agitator za klerikalno stranko na deželi, in kot kandidat, te v vsej deželi skrajno sovražene stranke, ste stopili, gosp. prošt, na torišče, na katerem nič pardona ne zahtevamo in ga tudi ne dajemo. Parola je: Ne prizanesite nobenemu klerikalnemu kandidatu, in posebno ne, če je častihlepen duhovnik, ki hoče slovensko meščanstvo v to rabiti, da bi na stroške tega meščanstva nekaj mesecev v letu bival na Dunaju.

Za dolenjska mesta ni bil še nikdar državni in deželni poslanec duhovnik, in če Bog Slovenstva še ni zapustil, ga tudi nikdar ne bo. Le aroganca je torej, da g. prošt kandidira, in ta aroganca gotovo ne zasluži pardona.

Torej v kratkem, v naglici in za danes samo to-le:

Naše ženske in hčere vaših pridig, g. prošt, ne poslušajo rade, ali celo ne hodijo k njim. Od prošta bi se moralo kaj zahtevati, a kadar treba dobrih propovedi, mora priti kak jezuit Sonnenfeller.

V družabnem našem življenju ste se odlikovali dozdej s tem, da ste jako pogosto zahajali v stanovanje prejšnjega g. glavarja, in da sta isti ter njegova žena večkrat vas obiskala in pri vas obedovala. De mortuis nil nisi bene. To velja. Jaz se tega le nerad dotaknem. Ali to je najlepša cvetka v vencu vaših zaslug. Vi ste tako, kakor mi vsi, vedeli kako in kaj. Pridobitev te „visoke“ osebe ne morete šteti meščanom in okoličanom v korist. Če ste vi kako korist iz tega imeli, to, mil g. prošt, nam volilec nič ne hasne.

Bili ste ud naše čitalnice. To je merodajno občemeščansko društvo, katerega prostori so tudi kmetu, če bi mogel priti, na stečaj odprti. Izstopili ste iz njega. Nismo jokali za vami.

Z lojaliteto se baharite. Ta je pri nas prav navadna lastnost vsacega človeka. Samo razloček je. Vi jo imate tako dolgo, dokler vam vaš hierarhija dopušča. Če ta lojaliteto odpove, jo morate tudi vi, gospod prošt, ker drugače pridete za kazen v samostan na slabo hrano. Tako je pri vas katoliških duhovnikih, in vi ste vkovani v iste verige, kakor najmanjši kaplan; revež ste brez lastne proste volje. Lojaliteta pa pri nas ne nadomešča družih, kandidatu za kak mandat manjkajočih lastnosti. O lojaliteti se pri nas sploh ne menimo, ker je za Slovenca in tudi našega Nemca samo ob sebi razumljiva. Osebe ministrov ali dvornih svetnikov, ali proštov, škofov, kardinalov, so pa vse kaj družega.

Ljubljanski župan g. Hribar je baje obžaloval vaš odhod iz Ljubljane. Vi pravite sami v dopisu, da mu niste resničnosti tega obžalovanja verjeli. Jaz je tudi ne verjamem. Ali Hribar zna v vsakem človeku kaj koristnega najti. Tudi jaz mislim, da vsak človek nekaj koristi, tudi če je le v rabe, ki nam žito krade, na drugi strani pa svojo mladino z gosencami krmi. Nič se ne izgubi v gospodarstvu narave. Morebiti je bil g. Hribar glede vas tistega mnenja, kakor dopisnik, s katerim ste stopili v časnikarski dvoboj. Ta je bil namreč zaradi tega vesel vašega prihoda v Novo mesto, ker je vedel, da je dr. Elbert pravi „Blažev žegen“ in še manj, duhovnik, ki absolutno, tudi z najboljšo voljo, ne more škodovati, nego le koristiti, in to zaradi svojih lastnosti. Zaradi tega je ta dopisnik uradništvu „Slovenskega Naroda“, ki je hotelo v času imenovanja nekaj povedati, pisal, naj miruje. Ta je pravi za nas: S tem lahko žogo igramo.

Kar se Körberjevega, vam pisanega pisma dostaja, vam odkritosrčno povem, da sem ga imel v rokah, da sem ga prebral, in da se mi je povedalo, po Vašem pristašu, da ga nosita okrog gg. Francič in Appe.

Z lažjo se ne bojujemo. Pa kaj bi proti vam, gosp. prošt, z lažjo nastopali! Stojimo proti vam in vašim sobratom na stališču: Resnica oči kolje. Imamo preveč te resnice, te gole resnice na razpolaganje. Vsak dan moramo mi lajki kacega od vas korekcionirati. Včasih zaradi pijančevanja, včasih zaradi družih grdobij nekaterih naših

duhovnikov. Mi smo postali pri vas disciplinarna duhovska oblast.

Toliko za začetek našega veselega plesa z vami, g. prošt, kot s kandidatom za naš državnozbornski mandat. Pa le potrpite, mi vam bomo že kako zapeli, da bomo vsi veseli.

Kandidatura Globočnikova.

Z Dolenjskega, 28. nov.

Pfeiferjev protikandidat Ivan Globočnik dela pobožnemu „Slovenca“ silne preglavice. Ker mu ne more ničesar očitati, kar bi moglo škodovati Globočnikovi kandidaturi, laže „Slovenca“, da se kar kadi. Za pretečeni teden vzel je Globočnika „Slovenca“ v perilo. Obdeleval ga je ves teden, in vendar ni dosegel svojega namena. Če „Slovenca“ smatra za ogromne zasluge, ako je Pfeifer dobil kako podporo, smatramo mi to samo za dolžnost; kajti za izposlovanje kake podpore je treba — kolikor nam je znano — poslancu bore malo dela.

„Slovenca“ je hudoben dovolj, da očita Globočniku, da je — nemškutar! Kdor Globočnika pozna, ve, da je čista in poštena slovenska duša, ki se ni nikdar sramoval svojega slovenskega pokolenja, in ki je pri vseh volitvah volil z narodno stranko. — Torej, ljubi „Slovenca“, ta laž ne bode držala!

„Slovenca“ hoče slikati Globočnika tudi kot odvisnega moža, in to radi tega, češ, da je poštar v Kostanjevici! Vsakdo ve dobro, da je poštar, kakor je gospod Globočnik, popolnoma neodvisen. On nima s pošto nobenega drugega posla, kakor da ima nastavljenega poštnega administratorja, in da jo oskrbuje s konjsko preprego. — Da, tudi „Slovenca“ nimamo za tako neumnega, da bi veroval, da je zategadelj Globočnik odvisen. Tukaj se je „Slovenca“ grdo zaletel, in iz tega se vidi njegova hudobnost in kratkovidnost. Globočnika hoče slikati kot odvisnega moža! — Gorenjski kandidat Pogačnik, ki je tudi poštar, je pa zaradi tega neodvisen, ker ga kandidira „Slovenčeva“ stranka! — Tako logično misliti morejo samo „Slovenčevi“ sotrudniki! — Kdo je tedaj neodvisen: ali Viljem Pfeifer, ki je prodal svoje prepričanje klerikalni stranki in je odvisen od klerikalcev, da ne izgubi svojega mandata, — ali pa Ivan Globočnik, ki te podpore ne išče?

Če „Slovenca“ nadalje laže, da hoče biti Globočnik radi tega kandidat, ker ima ženo Dunajčanko, s katero bi hodil na Dunaj, — je to najbolj smešna opomba, ki ni vredna nobenega odgovora. Globočnik živi v tako dobrih gmetnih razmerah, da je hodil na Dunaj s svojo ženo, predno je kandidiral za državni zbor, in bode šel spet na Dunaj, kadar mu bode drago, ne da bi za to potreboval potrebnega privoljenja od pobožnega „Slovenca“.

Kakor se vidi, ne more „Slovenca“ ničesar stvarnega očitati, kar bi moglo škodovati Globočnikovi kandidaturi. Kdor pozna gospoda Globočnika, ve, da je vzoren kmetovalec, ki se sam peča s kmetijstvom, da je poštnjak od nog do glave, kateremu se ne more ničesar očitati, in da je med kmeti jako priljubljena oseba.

„Slovenca“ pa naj bo prepričan, da s svojimi neresničnimi vestmi ne boče prav nič škodoval Globočnikovi kandidaturi, nasprotno, še koristil mu bo, ker vsak pošten človek zaničuje laž in lažnjivca „Slovenca“.

Globočnik pred volilci.

Razven na Radni predstavil se je pretečeni teden kandidat g. Globočnik volilec pri Sv. Duhu, v Leskovcu, v Veliki vasi in na Drenovem — krškega okraja. Povsod zbrala se večina volilcev, in so navdušeno pritrjevali svojemu kandidatu. Navdušenost za tega kandidata raste od dne do dne, se širi od vasi do vasi, in ker prihajajo tudi iz Bele Krajine čedalje ugodnejši glasovi, upati smemo ne le na zmago, ampak na velikansko zmago!

* * *

Iz Radne, 30. novembra.

Iznenadil nas je lažnjivi dopis v „Slovenca“ od srede 28. novembra št. 273. Petelinček-kaplanček se je grozovito blamiral, ker ravno to, kar je „Slovenski Narod“ pisal 28. novembra, to je gola resnica. Kaplan g. Nagode pritihotapil se

je že proti koncu shoda v gostilno gosp. Koračina na Radni, tresoč se na vsem životu, ter obsedel na voglu mize blizu vrat, — sluteč, da bode mogoče treba popihati jo, ali pa možem delo pribrani predolge poti sukajočega se mlinkega kolesa — a la „Leskovec“, slišal pa govoragospoda kandidata Globočnika ni. Njegovo poročilo je tedaj lažnjivo. Ko je nekdo gospoda župana dr. Romiha opozoril, da je kaplan prišel, ga on k mizi povabi, ter mu prav prisrčno napije, na kar se je kaplan na napitnici g. dr. Romiha zahvalil. Prišel pa je o nezmožnosti g. Globočnika petelinček govoriti, kojega je isti trenutek prvič v svojem življenju videl — še enkrat rečeno — a slišal ga ni! — Ker pa je g. kaplan večkrat skrivnostnosladko ginjen — od „Šusteršičevega sv. duha“ razsvetljen — no potem je že lahko mu razsoditi bilo, kakšne zmožnosti ima g. Globočnik. Torej, kar je pisal v „Slovenca“ je neresnica, kar je o g. županu dr. Romihu pisal, je neresnica, resnica pa je, da se je hotel le ovekovečiti v famoznem farovškem listu. Za danes toliko, drugič več, tvarine več ko dosti!

S Čateške gore, 30. novembra.

Lep župan je župan moraveške občine. On je nosil legitimacije in glasovnice sam po hišah. A glasovnice so bile popisane, seve z imeni Vencajz in Šusteršič. Prišedši v hišo, položil je oboje na mizo rekoč: „Je kar moj sin podpisal, ker zna lepši pisati“. Ljudje so mislili, da je podpisal potrdilo dostavljenja. Zato so se začudili, ko so videli glasovnice popisane z imeni kandidatov. Prišedši do Frana Jeršina jo je pa skupil in odkuril. Boli slavno c. kr. glavarstvo kaj ukrenilo? Mi hočemo nepopisane glasovnice.

Kozelj — odstopil?

Samostojni kandidat za gorenjske kmetijske občine, Jakob Kozelj, posestnik v Olševsku pri Kranju, ki je bil postavljen kandidatom na shodu gorenjskih županov v Kranju in ki je stopil v volilno borbo z geslom „kmet naj voli kmeta“, je baje svojo kandidaturo umaknil. Poroča se nam, da se je dne 29. t. m. Jakob Kozelj v olševskem farovžu v navzočnosti dekana Koblarja spravil nad farovške krožnike. Na kakšen način se je Jakob Kozelj dopovedalo, da kmet ne sme voliti kmeta, ampak da bo kmetu pomagano, če pošlje na Dunaj gospoda Pogačnika, nam ni znano. Bržčas ga je prepričalo, zatrdilo „Slovenca“, da so poštarji od vlade odvisni in ker je g. Pogačnik ne samo c. kr. poštar nego tudi c. kr. rezervni častnik se je odločil zanj, in dekan Koblar mu je dal zato svoj žegen. Kmetje pa lahko vidijo, kako resnično je, kar pravi „Volilni katekizem“. „Kmet se mora varovati tudi pred tistimi kmeti, ki iz lakomnosti, častiželjnosti ali zaslepljenosti ne stojijo ob strani kmetov, ampak se ravnaajo tako, kakor jim ukazujejo v farovžih“. Tak kmet je tudi Jakob Kozelj iz Olševka. Najprej je bil prepričan, da le kmet naj zastopa kmeta, zdaj pa je prišel nakrat do spoznanja, da kmet ne sme zastopati kmeta, ampak da mora gorenjske kmete zastopati gospod Pogačnik.

Iz Homca pri Mengšu, 30. nov.

Naš župnik Valentin Bernik leta po fari od hiše do hiše in pobira glasovnice od volilcev, če ne z lepo pa z grdo. Nekaj se jih je pa vendar našlo, ki mu jih ne dajo. — Prav tako!

Gospod župnik, ako ne nehate, naznanim Vas sodišču. — Prav žal nam je, da moramo omeniti tudi ime moža, ki se do sedaj ni vtikal v boje. Ta mož je gosp. Peter Majdič, veleposestnik in lastnik paromlina v Jaršah. Čudimo se, da se da zlorabiti od našega župnika za agitatorja.

Ne vemo, če bode odjemalcem moke to všeč, kar počenja g. Peter Majdič. Prav iskreno Vas obžalujemo, g. Majdič!

Vse drugače nastopajo naši sosede — vrli Radomljani! Navdušeno se razgovarjajo o volitvi in pošteno delajo na to, da zmaga naš kandidat, g. Luka Jelenc. Bog Vas živi, vrli Radomljani! Vam Homčanom pa zakličemo, predramite se in ne dajte se voditi od Vašega župnika, ki Vas

le takrat pozna, kadar kaj od Vas potrebuje!

Iz radovljiškega okraja, 30. nov.

Somišljeniki napredne narodne stranke smo vsi jedini, da se v polnem številu udeležimo volitve, in da glasujemo vsi, od prvega do zadnjega v V. kuriji za Luko Jelenco, učitelja v Ljubljani, v kmetijskih občinah pa za ravnatelja kmetijske družbe, Gustava Pirca. Ne dvomimo, da so napredni volilci kamniškega, brdskega, kranjskega in škofjeloškega okraja z nami jedini. Kakor čujemo, se povsod z velikim veseljem pozdravlja kandidatura G. Pirca. Kmetovalci vemo, da je vedno in povsod z vneto in odločnostjo zastavil svoje moči v korist kmeta, in istotako vemo, kako velike zasluge si je pridobil za kmetijski stan. Kdaj bi bil Gustav Pirc že lahko državni in deželni poslanec, če bi se bil udal klerikalcem, kakor bivši liberalci gospod Pogačnik. Ta naš dozdanji zastopnik se pač suče kakor veter. Pirc pa je značaj, ki se za vse mandate ne odreče svojemu prepričanju. Pogačnik se je moral s podpisom zavezati, da bo delal po duhovniški komandi. In on tudi deluje po tej komandi, a če hočete vedeti, kako deluje, spomnite se samo dejstva, da se Pogačnik v škofjeloškem okraju poteguje za škofjeloško železnico, v Bohinju pa za bohinjsko. No, dolgo to na noben način ne bo trajalo. Tudi pri nas na Gorenjskem se pripravljajo nekaka Mirna peč in kmalu se bo pokazalo, da je tudi na Gorenjskem nekaj takih mož, kakor je Anton Galič v Mirni peči. Gosp. Pogačnik, le napravite javen shod in videli boste s kaplančki vred, da se hoče tudi gorenjski kmet otresti duhovniškega jerobstva. **Gorenjski kmet.**

Volilno gibanje na Jesenicah.

„Slovenec“ piše v 272. številu: I. Da je v nedeljo, dne 25. t. m. hotela imeti liberalna stranka volilen shod, ter da je imel priti gospod dr. Ivan Tavčar iz Ljubljane. II. Da se je delil volilen katekizem pri Trevnu malim šolarčkom, in da so imeli liberalci strah pred klerikalci itd. To pa so, kakor navadno v tem umazanem listu, same laži.

I. Ni res, da je hotela imeti liberalna stranka volilen shod v nedeljo, ter da je imel priti dr. Ivan Tavčar. Res pa je da smo imeli shod dne 18. t. m. v Lescah, pri katerem se je pokazalo da se tudi že našim gorenjskim kmetom in delavcem jasni pamet, in da bi se radi otresli te klerikalne sužnosti katera nam ravno sedaj pri državnozbornih volitvah zopet preti. Na tem shodu je bilo vse natlačeno samih narodnih volilcev in le redki klerikalci se je tiščal mirno v kakem kotičku.

Na tem shodu so bili izvoljeni zapupni možje, agitatorji za radovljiški okraj in so se zmenili, da pridejo nekateri prihodnje nedelje, dne 25. t. m. v dvorani g. Trevna na Savi skupaj, da se o nekaterih volilnih važnostih še zgovore.

In res so prišli preteklo nedeljo vzgledni možje iz Kranjskegore, Dovjega, Radovljice, Most, Lesec, Koroškebele, Javnornika, Jesenic in Save, da bi se bili pomenili o volilnem delovanju.

A kmalo prihruimi klerikalna druhal, med katero je bilo nad polovico nedoraslih mladenčev in še celo šolarji med njimi, za njimi pa prideta kmalo znana kričarja, župnik Šinkovec in njegov „adjutant“ Peter Rozman.

Tudi je prišlo precejšno število delavcev socialdemokratske stranke, kateri pa so večinoma že narodni stranki obljubili glasove.

Ko so razvidli zapupni možje, da je prišla ta klerikalna druhal zato, da bi prepričala njih govor, so šli vsi v privatno hišo gospoda Trevna in tam izvršili svoj namen.

V dvorani pa se je vnelo živahno kričanje klerikalcev in njih pobalinov, kateri so upili „živio Šusteršič“, socialni demokratje pa „živio Kopač, živio Tavčar in pereat Šusteršič“.

Gosp. Šinkovec pa je od samega vselega kričanja še na neko poroko pri tem pozabil.

II. Ni res da bi se bil šolarjem delil volilni katekizem. Res pa je, da je naročil kaplan Rožnik nekemu mladeniču katoliškega društva, naj mu skusi dobiti istis, kateri ga je res dobil za „groš“.

Gospodu Šinkovcu in njegovim kričarjem svetujemo naj se drugič prej prepričajo o shodih, predno priženo svojo „gardo“ v kako gostilno in naj Šinkovec pri tem nikar ne pozabi na svoje svete dolžnosti.

Vam pa, dragi volilci!, priporočamo da se ne ustrašite ako Vam klerikalci trobijo da na Jesenicah ni narodne liberalne stranke, ter s tem Vas hočejo le v svoj žakelj spraviti, saj za Vašo osebo jim ni nič mari, samo da dobe vaš volilni glas potem se ne zmenijo voč za vas.

Vi volite s premislekom le narodno napredne kandidate! In to sta: za 5. kurijo ki voli dne 12. decembra na belih glasovnicah izključno gosp. Luka Jelenc-a učitelja v Ljubljani in za 4. kurijo ki voli dne 18. decembra na zelenih glasovnicah gosp. Gustava Pirca, ravnatelj kmetijske družbe v Ljubljani.

Ako dosežemo, da ta dva pošljemo v državni zbor, upajmo trdno, da bodeta z lastnega prepričanja za kmetijski in delavski stan storila vse potrebne korake za zboljšanje našega duševnega socialnega in gmočnega stanja in našemu narodu v prid. Drugače pa bodeta morala kmet in delavec še dalje ostati sužnja klerikalnim oblastnikom. Torej na noge volilci! Zbudite se iz dolzega spanja denite dne 12. grudna svoje orodje iz rok in pridite in glasujte za možje, kateri vam bodo pozneje olajšali vaše sedanje težko breme, ki vam že zadnje moči uničuje.

Pazite pa, da vam klerikalci ne vzamejo glasovnic, ali da vam jih ne popišejo s svojimi kandidati. Torej na svidenje v sredo dne 12. grudna na volišču. **Narodni volillec.**

Od Sotle, 30. novembra.

Žičkar, Žičkar! V tvoji koži ne bi hotel biti, ne mogel bi prevzeti odgovornosti za čine, katere provzročas s svojo kandidaturo. So li to volitve, ni li to najhujše nasilstvo? More li se poslanec veseliti svoje zmage, če jo doseže po takem strastnem in zvičajnem boju.

Pri sv. Emi so res izvolili možje, ki bodo glasovali za Žičkarja, a kdo jih je volil? Večinoma tisti nerazsodni reveži, katere je tamošnji župnik teden dni popred v kaplaniji zbral, in jim Bog ve kako zabičil, za kaj se gre. Teh je prišlo na volišče toliko, da so imeli večino. In vendar je bila bitka še tako huda, da so volilci kaplanodomačina K., ki je prišel agitirat „luftali“, to se pravi, zanesli so ga pod kap, sam pa je padel v blato. Seveda je bil šentemski župnik ves čas pri volitvi navzoč.

Ko je doma opravil, odkuril jo je takoj v Zibiko, ker se je bal, da bi tamošnji župnik ne posegel dovolj živo v to surovo vrvenje.

Doma pri cerkvi ste ga pa čakali dve ženi z novorojenčkom na rokah, da bi ga krstil. A ko ga še popoldne ni bilo, šli sta k sosedni farni cerkvi, da opravita svojo krščansko dolžnost.

Pa kaj krst, to je nič, kadar so volitve? Kaj ne, g. Dobršek?

Tudi šentpeterski gosp. župnik se je udeležil volitev v svoji občini. To tudi ni nič slabega; a da se je tam ponujal za volilnega moža ter kričal: „Bote že videli, kaj se bo zgodilo, če mene ne volite“, to pa ni lepo. Posebno sedaj ni lepo, ko je popolnoma propadel.

Ljudstvo se sicer boji, da bi „Gospodje“ izprosil točo, potres ali kaj sličnega nad nje, ali vas g. župnik, kot volilnega moža in g. Žičkarja kot poslanca boje se še huje.

Tam v Kostivnici so baje izvolili možje, ki ne volijo radi Žičkarja, a morajo, ker so zadolženi pri bratu župnika E., ki jim je pisal: „Volite po svoji volji, a dajte potem meni, kar je mojega“.

Kaj ne g. Žičkar, to je „prosta volitev, to je prosta volja“?

Posnetek: Pri sv. Emi zanemarl je g. župnik radi volitve svojo dolžnost, pustil je slabega novorojenčka zastonj čakati sv. krsta ter je kriv njegove morebitne bolezni. V Pristavi valjalo se je posvečeno telo kaplana K. v blatu, v Št. Petru se je župnik zastonj ponujal, in v Kostivnici volilni možje ne smejo voliti po svoji volji.

Kdo je tega kriv, če ne g. Žičkar s svojo prisiljeno kandidaturo, kdo je za to odgovoren, če ne g. Žičkar, in kdo bo poslanec zoper voljo naroda, če ne g. Žičkar.

Verjamite, g. Žičkar, in vsi, ki vas rinejo naprej, da vera ni bila nikdar v toliki nevarnosti, kakor je po takem nespodobnem delovanju njenih služabnikov.

V Ljubljani, 1. decembra.

Koalicija.

Te dni se mnogo piše in govori o velikih izpremembah v ministrstvu in o novi koaliciji. „N. Wr. Tagblatt“ je pisal, da odstopijo finančni, naučni, justični in trgovinski minister, „Pester Lloyd“ pa je poročal, da se ustvari nova koalicija vseh velikih strank. „Hlas Naroda“ poroča, da so imeli zaupni možje, ki so nameravali skovati nov „železni obroč“, že dogovore, ter da so prišli do najodločilnejše točke, a tu so spoznali, da so si stranke v principih nasprotne. Zato je vsa akcija — za sedaj? — padla v vodo. V najvišjih krogih baje nočejo, da bi se Koerberjev kabinet izpremenil. „Nar. Listy“ pa pišejo, da so vse kombinacije brezpredmetne.

Klerikalizem v Dalmaciji.

V Dalmaciji je zavladala velika ogorčenost proti Miliću, načelniku Spleta. Klub hrvatske narodne stranke, katere člen je Milić, je v njegovi prisotnosti in z njegovim odobravanjem sklenil v mestih kandidirati poštenega in značajnega Borčića, vendar pa je Milić šel skrivaj v Boko in ondi s pomočjo nekkih klerikalcev in biskupa Uccelina priporočal svojo kandidaturo. Proti Miliću so vsi Hrvatje in Srbi, zato pa se vsiljuje sedaj Italijanašem in vladi. V Sarajevu se je skušal prikupiti pravašem ter ob slavju „Trebeviča“ govoril pravaški. A razen nekaterih popov ga ni maral nihče. Na to se je približal Italijanašem ter je v Trogiru pri pogrebu dra. Lubina imel govor v italijanskem duhu, zadnje dni pa je v občinskem svetu spletskem branil Koerberjevo vlado radi neuspehov v Pešti. Vse to dela, da pridobi Italijane in vlado, ter da podpre svojo kandidaturo.

Vojna v Južni Afriki.

Ko se otvori novoizvoljeni angleški parlament, hoče staviti opozicija takoj dve jako ostri interpelaciji, jedno o načinu vojevanja z Buri, drugo proti Chamberlainu. Prva se glasi: Ako se bo vojna v Južni Afriki nadaljevala, bo to deželo upropastilo ter provzročilo Veliki Britaniji teške izgube na življenju in denarju. Najnovejši vojni sistem naših generalov, ki rušijo farme, love ženske in otroke ali jih poganjajo v bedo, ta sistem je barbarski, angleške omike nedostojen in ne doseže svojega namena, t. j. ne prisili mož, da bi se udali, a nakopje naši deželi sramoto in sovraštvo in zapusti bodočim rodovom dedščino sovraštva in osvete za angleški in za holandski narod. Druga interpelacija pa se glasi: Dokazane zveze odličnega ministra in členov njegove družine s kupčijskimi sindikati, ki imajo pogodbe z vlado, so javen škandal, katerega bi morale obsoditi v interesu poštene vlade in časti parlamenta brez razločka vse politične stranke. Angleška opozicija bo imela v bodočem zasedanju tem lažje stališče, ker so se razmere v Južni Afriki v zadnjem času spremenile jako neugodno. Po Kaplandiji vre; Holandci kažejo odkrito svoje simpatije do Burov in mnogo jih gre pod njihovo zastavo borit se proti Angležem, ki so v Kaplandiji prav tako sovraženi kakor v burskih republikah. Angleški listi se bavijo že resno z nevarnim položajem v Kaplandiji ter priporočajo oblastvom drastična sredstva. Poostre naj se postave, in če treba, naj se izpremeni ustava. Razmere so torej res za Angleže jako neugodne; mesto konca vojne dočaka novi parlament pri Dewetsdorfu 500 Burov, a ti so mu ušli. Na Tigerkloofu je bil hud boj; Angleži so izgubili več mož, mej njimi nekega majorja in poročnika. Dewetsdorp je general Knox 26. t. m. vzel zopet Burom. Steijn in Dewet sta odšla proti zabodu. Baje je njuna četa razbita na tri dele. Jeden del je bil baje pri Vaalbanki premagan in je moral bežati. Predsednik Steijn je baje ranjen.

Dopisi.

Iz Slavine, 28. novembra. Pred enim letom dobili so v štivansko kaplanijo

duhovnika. Več faranov se nas je udeležilo njegove prve maše pri Sv. Ivanu pri Matenji vasi. Slišal se je glas s prižnice, da on je prišel učiti sveto vero in krščanski nauk, in on da je pastir štivanskih duš. „Zagotavljam vas, da jaz ne bom imel nikdar s politiko nič opraviti, jaz bom vaš pastir, vi pa moje ovčice.“

A žalibog — zdaj, kar se je začela agitacija za državnozbornske volitve, je pa ta duhovnik pozabil na svojo prvo pridigo. Zdaj hodi od hiše do hiše agitirat. Ker pa so štivanci pametni možaki, in se ne dajo pregovoriti in nočejo plesati pod njegovo gajzlo, je ta duhovnik začel kar zgrda poštene kmete napadati. Pretekli teden v torek bil sem v Postojni. Vrnivši se iz Postojne, prišel sem v Rakitnik okoli 4 in pol ure. Tu slišim nekaj ženskih, ki pravijo: „Gospod so pri Črnačevih.“ Potem grem kakih deset korakov naprej, ko slišim gospoda kaplana Mlejnika vpiti: „Hudič je tvoj oča, hudič je tvoja mati.“ Kaj ni to sramota za duhovnika, ki ima vsaki dan Boga v rokah, pa tako grdo psuje in kmete s hudičem pita. Prišel sem pozneje v Matenjo vas. Mislil sem se ustaviti v neki gostilni, kar slišim spet tukaj glas gospoda Mlejnika. Gospod kaplan je zopet napadal kmete. Enemu pravi: „Vi ste baraba“, drugemu: „Vi ste špijon v naši kapjaniji“. Kmetje pa pravijo: „Kmeta naj zastopa kmet, gospode pa gospod. Mi dohtarjev ne volimo, mi bomo volili kmeta Ivana Božiča in pa Luko Jelenca.“ Ko vidi kaplan, da štivanci nočejo plesati pod njegovo gajzlo, obrnil se je k nam v Slavino in Koče in že zdaj tukaj pri nas agitira. Gospod Mlejnik Vilko, pri nas tudi ne rabimo takšnih duhovnikov. Mi imamo sami svoje duhovnike boljše, kakor ste vi, da nas učijo sveto vero, pannaši duhovniki ne agitirajo s prižnice, kakor vi, in ne hodijo po hišah kakor davčni eksekutor. Naši duhovniki pravijo, naj vsak voli po svoji previdnosti, in mi tudi bomo tako naredili. Mi bomo volili kmeta Ivana Božiča, v peti kuriji pa Luko Jelenca.

Za družbo sv. Cirila in Metoda.

Bliža se čas praznikov sv. Nikolaja, Božič in Novo leto. Naša deca veselo pričakuje praznikov. Obhajali smo 1. 1898 50letnico našega ljubljenskega vladarja. Ne pozabljiva zgodba je to za vsacega državljana posebno pa še naši mladini. Mladini se mora še posebno vneto vcepjati ljubezen do vladarja. V ta namen ima družba sv. Cirila in Metoda dve lepi knjigi v mnogih proizvodih, knjigi ste: Hubad, cesar Franc Jožef I. založila družba sv. Cirila in Metoda in pa: Tomo Zupan. Naš cesar 2 natisa. Knjižico te druge izdaje je prvomestnik dal natisniti ob svojih stroških in družbi podaril vso zalogo. Kakor je v obče znano ima družba sv. Cirila in Metoda na rameni velikansko narodno breme, žrtvuje pa za slovensko dečo do skrajne mere, da jo le ohrani pred potujčevanjem. V ta podporni namen kliče družba sv. Cirila in Metoda vse domoljube vse domoljubke, vsa župništva, šolske svete, šolska vodstva in dr. in jih prosi, da bi sedanjo priliko navednih praznikov porabili za nakup zgoraj imenovanih knjig in jih razdelili med dečo v dar. Tako se bode dvoje doseglo. Prvič se utrdi tem potem čut ljubezni do našega jubilarja pri mladini — saj takih spisov pri mladini ni nikdar zadosti. Drugič se s tem družbi sv. Cirila in Metoda gmotno pomaga pri njenem, zares težavnem delovanju. Da se oboje doseže, znižala je do skrajnosti družba sv. Cirila in Metoda ceno omenjenih knjizbama. Eden proizvod ali Hubadove ali Zupanove bo stal le samo 16 kr. Kdor pa naroči 50 eksemplarov dopošljejo se mu franko. — Naroča naj se naravnost pri družbinem ekspedijatu gosp. Ivanu Bonaču v Ljubljani. Prosi se, da se denar takoj pri naročbah dopošlje. Slovensko časopisje prosimo naj objavi to našo domoljubno ponudbo.

Ker je pa Hubadovih izvodov več od Zupanovih odpošlje se po mogočnosti vselej polovica obojih izdanih knjig — kolikor časa bo to mogoče.

Pozor!

Pazite na legitimacije, da vam jih duhovniki in drugi klerikalni agitatorji ne pouzmajo.

Pazite na glasovnice, da vam jih nasprotniki ne popišejo.

Poučujte ljudstvo, naj klerikalcem ne da glasovnic in legitimacij v roke.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 1. decembra.

— **Osebnosti.** Deželni svetnik g. Ludovik marki Gozani je imenovan deželnoknežjim komisarjem pri ljubljanski kreditni banki. — Domobranski evidenčni oficial v Krškem g. Fran Perhautz je dobil častno svetinjo za štiri-desetletno zvesto službovanje.

— **Škof in cesar.** Klerikalna stranka je na plankah svojega volilnega oklica posebno široko in vidno razobesila svojo lojalnost in svoj patriotizem. Nekaterniki so mislili, da je to storila zategadelj, da bi se ljudje ne spomnili iskrenih simpatij vesoljnega klerikalstva za morilca laškega kralja, in da bi razgnala tiste sume, ki jih obudi čitanje zgodovine, zlasti čitanje tistih poglavij, o katerih se govori, koliko kraljev so duhovniki-anarhisti v prejšnjih stoletjih zavratno umorili na veliko radost takratnih papežev. Drugi zopet so bili mnenja, da so klerikalci svoje patriotsko perilo razobesili v namen, da bi tako izdatnejše sumničili narodno napredno stranko. No, nam se zdi, da sta patriotizem in lojalnost stvari, ki se ne nosita na semenju, in zato si s tem ne bomo belili glave. Pač pa morda ne bo odveč, če pri ti priliki pribijemo izrek, ki ga je v slovesni izjavi storil vrhovni poveljnik velepatriotske klerikalne armade, ljubljanski škof. V zadnjem svojem pastirskem listu pravi škof, da bodo bodoči klerikalni poslanci imeli nalogo, „odstranjevati pogubne, Bogu zoperne postavbe“ in na drugem mestu trdi, da se mi napenjamo, poslati na Dunaj može, „ki bi na doseganjem potu šli še naprej in državo še dalje zapeljali od Boga, še bolj odtrgali od Kristusa kralja“. Nima sicer o duševnih zmožnostih ljubljanskega škofa Bog ve kako ugodnega mnenja, vemo, da ima škof prav pogostoma trenutke, ko ga ni resno jemati, ali kar je zapisal v svojem pastirskem listu, to je vendar nekoliko predebelo. Če bi bili mi ustvarjeni po kopitu kakega dr. Ivana Šusteršiča, čigar talent za obrekovanje in denunciranje se je izkazal pri fruktificiranju nekih vzklikov, ali če bi se mogli kdaj ponižati tako daleč, kakor tisti tonzurirani hujškači, ki tako marljivo posuemajo Šusteršičev vzgled, bi lahko spisali zdaj lepo epistolo, o umazanem patriotizmu klerikalne stranke in o strganem plašču njene lojalnosti. Toda dobri ukus nam brani, da bi sledili klerikalcem na to pot. Z resnim opominom pa škofu ne moremo prizanesti. Ali škof ne ve, da sklepi državnega zbora nimajo nobene veljave, dokler jih ne potrdi cesar. Kar imamo postav, vse je cesar potrdil, in proti cesarjevi volji se ne more ničesar storiti. Kako se torej predrzne ljubljanski škof trditi, da so od našega iskrenopobožnega cesarja, tega viteškega zaščitnika katoliške cerkve, potrjene postavbe „pogubne“ in „Bogu zoperne“, kakor se predrzne škof reči, da se je naša država s temi od cesarja potrjenimi zakoni oddaljila od Boga, od Kristusa kralja? Ali nima škof toliko previdnosti, da bi spoznal, kako v svojem fanatizmu ljudstvo naravnost ščunje zoper cesarja, toliko bolj, ker vlada mej ljudstvom prepričanje, da prav za prav cesar postavbe sam daje. Mi smo popolnoma prepričani, da škof ni imel namena žaliti cesarja, ali kako je ljudstvo razumelo njegovo pastirsko pismo, to lahko vsakdo izve; kajti ljudstvo izreka svojo sodbo glasno. Uspeh škofovega lista je škandalozen. Škofov pastirski list je, če se ga posebno milo sodi velika brezaktnost, in izraz takega brezumno zagrizenega fanatizma, da se morajo nehote porajati dvomi, če je avtor še popolnoma razsoden in zmožen nositi odgovornost za svoje oficialne izjave.

— **Škof o obrestih.** Premilostni gospod Anton Bonaventura je v svojem pastirskem listu očital, da je naše načelo: „prosto naj bo za denar zahtevati obresti, kolikor koli visoke“. Škof ve prav dobro, da to ni resnično, da smo mi odločni

nasprotniki vsacega oderuštva, a vzlic temu nam je vrgel to očitanje v obraz, da bi nas pred ljudstvom sumničil in očrnil. Mi zavračamo to grdo in nedostojno sumničenje z vso odločnostjo. Opozorjamo pa gosp. škofa, da je prav mej njegovo duhovščino nekaj eksemplarov, ki so uprav znameniti oderuhi, strah vseh svojih faranov, in da je mej tistimi, ki jih škof priporoča za poslance, da bodo državo pripeljali nazaj k Bogu in h Kristusu, mož, ki je imel na posestvo nbozega kmeta intabulirano tirjatev in 30%, (tridesetodstotno) obrestovanje! Sicer pa se čudimo, kako da katoliška cerkev vtakne vsako leto okrog sto milijonov kron le na obrestih v žep, in kako to, da se ljubljanski škof Anton Bonaventura ne brani jemati visokih obrestij, ko je naš Odrašenik vendar obsodil jemanje obrestij in je prepovedal. Pometajte torej, g. škof, pred svojim pragom, in ne očitajte nam, da zahtevamo „prosto naj bo, za denar zahtevati obresti, kakorkoli visoke“, ko vendar vidite, da Vaši ljudje tako delajo, da smo pa mi neizprosni so, vražniki vsacega oderuštva.

— **Še vedno se ne ganejo.** Danes je teden dni, kar je ravnatelj kmetijske družbe g. Pirc „Gospodarsko zvezo“ in njene patrone tako našgal, da je strmelja cela dežela. Pozval jih je, naj ga tožijo, a klerikalni pošteniaki ga niso tožili in tudi odgovorili niso na njegovo izjavo, nego zlezli pod klop, kakor tepen cucek. Dalje je danes že 14 dni, kar smo vprašali, kdaj že pride na dan v „Slovenca“ objubljeno daljše pojasnilo glede sleparije z žlindro, ki smo ga mi iskali. Toda pojasnila ni in ga ni! Šusteršič in Šiška sta se potuhnila in sta vesela, da jima vsaj ni treba plačati tistih tisoč kron, ki sta jih objubila, če se dokaže goljufija z žlindro. Z raznih strani se nam priporoča, naj Šusteršiča in Šiško civilno tožimo. To ne gre. Ta dva sta se v svoji izjavi z zvijačo zavarovala proti taki tožbi. Razpisala sta tistih 1000 kron, če se sedaj ostoječi „Gospodarski zvezi“ dokaže goljufija. Goljufali pa so klerikalci lani, ko te zveze še ni bilo. Lanska „Gospodarska zveza“ se je sicer le prelevila v sedanjo, osebe so ostale skoro vse iste, Šusteršič je bil tako pri prejšnji kakor pri sedanjji načelnik, a formalno obstoji vendar razlika, in to je vzrok, da tistih 1000 kron ne moremo iztožiti. Ker pa vendar hočemo, da bi dobili priliko, dokazati pred sodnijo, da so klerikalci z žlindro goljufali, obdelavali bomo to zadevo še dalje. Šusteršiču pa na polna usta povemo, da ni odgovorno društvo za goljufijo z žlindro, ampak da so odgovorne tiste osebe, ki so društvo vodile. Pozivljemo torej dr. Šusteršiča zopet in zopet naj nas toži!

— **Nov kandidat.** Slovenci smo res srečen narod. Vsak penzjonist, ki ni več za delo v pisarni, se čuti sposobnega zastopati narod v parlamentu. Kakor se govori, postavijo klerikalci poleg penzjonista Povšeta in poleg penzjonista Vencajza še tretjega penzjonista za kandidata. Torej trije penzjonisti, en invalid in en prevžitar (beneficijar). Ta tretji penzjonist s katerim nas hočejo klerikalci osrečiti je g. Šuman, bivši naš deželni šolski nadzornik in tast dr. Šusteršiča. Govori se, da hoče gospod dvorni svetnik kandidirati v gorenjskih in notranjskih mestih in trgih. Mi smatramo to kandidaturo gospoda dvornega svetnika za slab dovtip ter smo stvar le zabeležili, ker se o njej sploh govori, sicer pa menimo, da nima gospod dvorni svetnik prav nobene tistih lastnosti, ki so potrebne državnemu poslancu, in da je že dovolj, da so slovenski poslanci njegovega nemškonalnega sina kot koncesijo Slovencev spravili v ministrstvo.

— **„Volilni katekizem“.** Klerikalci se morajo volitev strahovito bati, ker so postali kar besni in steklo rapadajo vsacega, kdor ne trobi v njihov rog. Ves njih strahoviti srd pa se obrača proti „Volilnemu katekizmu“, ki je srgal klerikalcem krinko raz hinavski obraz in pokazal svetu, da so klerikalci največji škodljivci in zatiralci kmetijskega stanu. Klerikalci se proti navedbam tega katekizma ne znajo drugače pomagati, kakor da vpijejo „laž“, „vse je laž“. Ti grdi nesramneži! „Volilni katekizem“ je sestavljen na podlagi uradnih podatkov, na podlagi uradnega

stenografičnega zapisnika o sejah državnega zbora, na podlagi uradnih poročil o sejah državnozbornskih odsekov in delegacij in na podlagi uradnih statističnih podatkov. Vsaka navedba tega katekizma se da vsak trenutek pred sodiščem dokazati. Ako bi bil katekizem nevaren državi ali katoliški cerkvi, ako bi pisal o katoliški cerkvi kaj neresničnega, kdaj bi ga bil že državni pravdnik zasegel in to tembolj, ker je izhajal v časopisu in sicer v takem časopisu, da je državni pravdnik imel dovolj časa prebrati vse postavbe od vesoljnega potopa do danes! „Volilni katekizem“ je ljudstvu odprl oči — od tod ta krik in vik v Izraelu. „Volilni katekizem“ izide prihodnji teden v drugi izdaji. Sezite po njem in razširjajte ga med ljudstvom!

— **„Gospodarske zveze“.** Ta vzor vseh vzorov gospodarske organizacije, se razvija čedalje znamenitejše. Ni še dolgo, kar je presenetila kmetijsko ministrstvo z ženijalno mislijo, naj se ustanovi na Kranjskem zadruga za nabiranje gob. Bržčas so devičarice dr. Šusteršiču kje zaptele prelepo narodno pesem „Jurjev ta kruljav je gobe pobiral, pa z r... plačval“ in ta pesem je obudila v Šusteršiču znamenito idejo, vstvariti zadrugo za nabiranje gob. Ta Šusteršičev načrt se še ni uresničil, ker se ministrstvo bavi s potrebnimi predstudiesmi. V tem pa je sv. duh navdahnul dr. Šusteršiča že z novo mislijo, in te se je „Gospodarska zveza“ takoj sprijela ter sedaj svoj delokrog znamenito razširila. Sluga „Gospodarske zveze“ havzira namreč po Ljubljani po hišah s surovim maslom, ki ga pošilja v Ljubljano akademično izobraženi gospodarski „unterlaufar“ bivšega specerista in sedanjega ravnatelja „Gospodarske zveze“. Sluga pri tem seveda ni pokrit z društveno čepico, nego havzira „incognito“. Ker ponuja svoj „puter“ z veliko zgovernostjo, ga brez dvoma tudi veliko proda, tako da ima „Gosp. zveza“ znamenite dohodka. Če začne „Gosp. zveza“, ta vzor vseh gospodarskih vzorov, zdaj še kostonj peči in mravljinčna jajčka prodajati, postane tako podjetje, da ne bo več potrebna državne podpore nego bo še državi lahko kaj posodila. Znati se mora!

— **Klerikalna hvaležnost.** V nedeljo, 25. pr. m. je bila v Šentvidu veselica rokodelskega društva v lastni (?) hiši. Čisti dohodek je bil namenjen za — cerkev. Po hišah so nosili vabila in pri tej priliki prav nadležno prosili — dobitkov ali pa denarja. Ljudje so torej dobili vabila in dali — za cerkev — dobitke, in pri ustupu še plačali ustopnice. A vodja vse te „komedije“, znani „ubogi kaplan“ Erker je dal „tajni ukaz“, da se Žirovnikovim pevcem ne sme dati vstopnic! Vendar pa noben človek razun kaplanovih hlapcev — ni mogel prav verjeti, da je tak „ukaz“ mogoč, ker ni bilo najmanjšega vzroka za to. Toda klerikalna maščevalnost sega še — v grob. Žirovnikove pevce se mora kaznovati, ker nočejo plesati po razglašeni klerikalnih piščalkah! — Nekateri so torej šli poskusiti svojo srečo. A — dekleta so koj pri blagajni zavrnili, jeden fant je pa vendar prišel v dvorano, ker mu je sestričina kupila ustopnico. A skupil jo je. Kaplan Erker pride v dvorano in mu srdito zažuga, da so ljudje kar ostrmeli. Pevce pa mirno vzame klobuk ter odide iz dvorane. A ljudje so glasno godrnjali nad to kaplanovo surovostjo. In kako bi tudi ne?! — Dobitek da, vstopnino plača, in ko imajo denar, ga zapodé! Pa še več! Za ta rokodelski dom so očetje zastoj vozili material, dajali blago in denar in delali zraven, a zdaj pa njihove otroke vun pode, kakor kake capine! In to ravno zdaj, ko se bo obhajal sv. misijon! Ali se tako pripravljate nanj?! To je prav farška hvaležnost! Mislili smo, da kaj tacega morejo storiti le zaničerni postopači. A tu pa vidimo, da zna to tudi kak slabo izrejen „katoliški“ kaplan. — Če povemo še, da se v Št. Vidu vrše take in jedne komedije pod patronanco župnikovo in županovo, potem si čast čitatelji lahko predstavljajo, kako kričeče razmere vladajo tam, kjer ljudje prepotrpeljivo prenašajo farovski komando. Župnik je namreč že po pravilih predsednik rokodelskega društva, a župan — znanemu klanfarjevemu Tonetu — je pa društvo dolžno okroglih pet tisoč goldinarjev, in zato v tej lastni (??) društveni hiši nobeden ne sme niti

Izjava.*

Ker se širijo po Sp. Štajerju o meni neresnične vesti, izjavljam sledeče:

Gosp. kaplan Bratkovič in krčmar Petschl sta me tožila po protestantu dr. Mravlag-u, da sem pisal v Pitschl-novem članku v „Grazer Tagblatt“... Na podlagi izjave enega izvedenca iz Gradca sem bil pri prvi instanci obsojen.

Pri preč. knez. ordinarijatu je sicer g. kaplan Bratkovič izjavil, da ni vložil tožbe proti meni. Da pa je to vendarle storil, razvidno je jasno iz sodnijskih aktov.

Torej je tožil duhovnik duhovnika po protestantu dr. Mravlag-u!

Proti obsodbi sem seveda vložil priziv, zakaj jaz sem nedolžen. Članka nisem pisal. Bog mi je priča! Da pa pisava mora biti moji slična, sledi iz tega, da se je nekdo trudil isto ponarediti. Moja vest je bila in ostane čista v zvezi vsaki obsodbi.

Prečastitim in častitim gospodom sobratom, kateri me že meseci obrekujejo in opravljajo, se pa na tem mestu za njih krščansko (?) delo zahvaljujem.

V Gradcu, dne 30. novembra 1900.

Matej Osenjak,

bivši slovenjebistriški kaplan in sedaj stud. bogoslovja.

NB. Izjavljam, da sem le v sili obnevil se do uredništva „Slov. Naroda“. Poslal sem bil navedeno izjavo „Slovenec“, a jo je zavrnil. Kakšni razlogi so bili za njega merodajni, razvidijo bralci iz moje izjave.

Slavnemu uredništvu „Slovenskega Naroda“ se za to uslugo zahvaljujem.

V Gradcu, dne 30. novembra 1900.

Matej Osenjak

stud. bogoslovja.

(2480)

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali: Za družbo sv. Cirila in Metoda, Vesela družba v gostilni gosp. M. Pezdirec v Metliki 8 K 39 vin. — Litijske Slovenke 200 K v proslavo Prešernove stoletnice z željo, da bi ona vzgojila mnogo tacihi značajev, ki bi tako ljubili mater Slovenijo, kakor jo je on. — G. Fran. Hrehorič nabral v veseli družbi v Zatičini med tamošnjimi narodnjaki 11 K. — G. Josip Žilj v Kopru nabral 27 K, katere so darovali gg. Frankovic, dr. Kušar, Kregan, Subic, Dominko, Jakac in pošiljatelj. — Vesela liberalna družba pri g. Vidrihu v Begunjah 11 K, darovali so gg. Jos. Princ vulgo Maslo iz Zagorja 2 K, Josip Merčun iz Begunj št. 63, 2 K, Fran. Vidrih iz Begunj 3 K in pošiljavec Jurij Meden 2 K. — Gospica Mici Umberger v gostilni pri Lipi po „Sokolčku“ nabralih 28 K. — Skupaj 285 K 39 vin. Živeli darovalci!

Mnogostranska poraba. Gotovo ni domačega zdravila, katero se dá tako mnogostransko uporabiti, nego „Moll-ovo francosko žganje in sol“, ki je takisto bolesti utešujoče, ako se namaže ž njim, kadar koga trga, zakaj to zdravilo vpliva na mišice in živce krepilno in je zatavilo dobro, da se priliva kopeljem. Steklenica K 1.80 a. v. Po poštnem povzetju pošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvor. založnik, DUNAJ, Tuchlauben 9. V zalogah po deželi zahtevati je izrečno MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 6 (11—11)

Messmer-jev čaj velja danes za najmerodajnejšo znamko. V izbornih, nedoseženih mešanjih je le jedna sodba. Zavoji za poskušnjo a K 1.—, 1.25, 1.60 in K 2.— pri: Antonu Stacul-u, Ivana Luckmann-a nasledniku, in Ivanu Buzzolini-ju, trgovina z delikatesami v Ljubljani. (2130)

Posebne antišepične lastnosti prvin praškega domačega mazila iz lekarnar B. Fragner-ja, c. kr. dvornega dobavitelja v Pragi, so pogoj za uspešno zacelitev ran raznih vrst. Mazilo je posebno pripravno, da se pokrijejo z njim rane, ker jih branijo vsacega ponenaženja in jih hlade in olajšuje bolečine. To izborno domače zdravilo se dobiva tudi v tukajšnjih lekarnah. Glej inserat! b I (4)

Zakonito vpisana Svetovnoznani ruski karavanski čaj K. in C. Popoff v Moskvi. Najfinejša znamka. Dobavitelji več evropskih dvorov. V izvirnih zavojih se dobivajo v vseh dotičnih finejših prodajalnicah (2063—9)

Modna sezona za jesen in zimo 1900.

Jako lepe, krasno izdelane klobuke

za dame, dekleta in otroke za jesensko in zimsko sezono sem dobil na skladišče in vabim prečast. dame za obilno naročevanje.

Ilustrovani cenik klobukov razpošiljam brezplačno.

Z veselošpovanjem

HENRIK KENDA Maison de Nouveautés Mestni trg št. 17. (1997-10)

Meteorologično poročilo. Vršina nad morjem 806.2 m. Srednji srčni tlak 786.0 mm. Table with columns: Nov., Čas opazovanja, Stanje barometra v mm., Temperatura v °C, Vetrovi, Nebo, Pačnjava v 24 urah.

Dunajska borza

dne 1. decembra 1900.

Table with columns: Skupni državni dolg v notab, Skupni državni dolg v srebru, Avstrijska zlata renta, Avstrijska krona renta 4%, Ogrska zlata renta 4%, Ogrska krona renta 4%, Avstro-ogrsko bančne dolžnice, Kreditne delnice, London vista, Nemški drž. bankove za 100 mark, 20 mark, 20 frankov, Italijanski bankovci, Š. kr. cekini.

Teško prebavljenje

katar v želodcu, dyspepsije, pomanjkanje slasti do jedij, zgago itd. dalje

katari v sapniku, zasliženje, kašelj, hripavost so one bolezni, pri katerih se

MATTONIJEV GIESSHÜBLER naravna alkalična kislina

po izrekih medicinskih avtoritet rabi z osobitim uspehom. (36—6)

V Ljubljani se dobiva pri Mihaelu Kastner-ju in Petru Lassnik-u in v vseh lekarnah, večjih specrijah, vinskih in delikatesnih trgovinah.

NAJLEPŠE PRAZNIČNO DARILLO

V NOBENI SLOVENSKI HIŠI SE NE BI SMELE POGREŠATI

POEZIJE DOKTORJA FRANCETA PREŠERNA UREDIL SKRIPT. L. PINTAR

ILUSTRIRANA IZDAJA, SEŠITA 6 K, V PLATNU VEZANA 6.40 K, U USNUJ VEZANA 9 K. NATISNILA IN ZALOŽILA IG. PL. KLEINMAYR & PFD. BAMBERG V LJUBLJANI ••• DOBIVAJO SE PO VSEH KNJIGOTRŽNICAH •••

Poštna in brzojavna upraviteljica

Išče službe.

Ponudbe pod „št. 200“ upravištvu „Slov. Naroda“. (2446—3)

100 procentov

lahko vsakdo zasluži s prodajo lahko spečjive novosti. — Ponudbe: Jožefu Vrba, izdelovatelju kroglometov v Pragi-Libni 509.

Velik, lep lokal

posebno pripraven za trgovino, v sredini Kranja, odda s 1. februvarjem 1. 1901, oziroma tudi prej.

Kje? pove iz prijaznosti upravištvo „Slov. Naroda“. (2413—2)

Ges. kl. avstrijske državno železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m jutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genova, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Franzose vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m jutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 5. uri 15 m jutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Ausseea, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiba, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. Ob 4. uri 38 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih iz Linca. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m jutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob 8. uri 48 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Ob 7. uri 28 m jutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Ob 6. uri 49 m jutraj, ob 11. uri 8 m dopoldne, ob 6. uri 10 m zvečer.

Katarrhalis se priporoča kot najboljšo sredstvo p oti

kašlju in hripavosti.

Zavoj samo 50 vinarjev.

Zalogo imata v Ljubljani M. Leustek lekarnar in U. pl. Trnkoczy lekarnar. (1931—4/2)

Najfinejši

kanarčki pevci s Harca!

Votlo in okroglo žvrgoleči se razpošiljajo proti povzetju od 8 do 20 mark; 8 dni čas za poskušnjo, prememba dovoljena, prospekti brezplačno. W. Heering, St. Andreasberg, (Harz) 427.

Tovarna ustanovljena l. 1870.

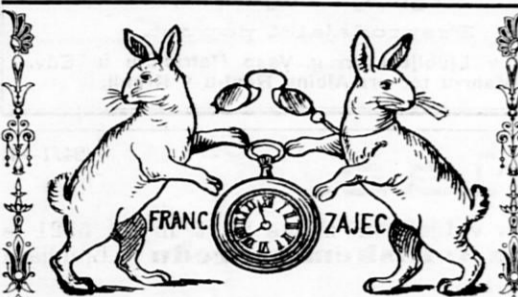
Anton Sodia, puškar v Borovljah (Ferlach) Koroško

priporoča puške in revolverje iz svoje zaloge in tovarne, izdelane po najnovjših sistemih iz najboljšega blaga in z gotovim strelom.

Specialitete: Trocevne puške prav lahke, 2 kg 80 dljg tehtajoče. Za vsako delo sem vreden porok sam. Puške so c. kr. uradno preizkušene.

Prezvamem vsako popravilo in predelovanje, narejam nova koptišča ter izvršujem vse hitro in po najnižjih cenah

☛ Cenike dopošiljam slovenske ali nemške brezplačno in franko. (1963—11)

Fr. P. Zajec

urar, trgovina z zlatino in srebrnino Ljubljana, Stari trg št. 28

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih švicarskih žepnih in stenskih ur. Trgovina vseh optičnih predmetov kakor: očal, barometrov, termometrov, daljnogledov itd. itd.

Popravila se izvršujejo natančno in z jamstvom.

Vse mnogo ceneje nego drugod! (2388)

Advertisement for Menthol tooth powder. Text: Pristen okusen jetrni tran à 70 h. — à 1 K. Jelkino Francovo žganje à 1 K 20 h. Pulcherin-Crème dela kožo lepo, čisto, gladko in fino; à 1 K, stekleničica za poskus à 20 h. Se dobi na prodaj ali naroči po pošti v lekarni „Pri orlu“ v Ljubljani. Menthol zobni prašek dela zobe bele in lepe; samo v plehastih skatljah à 60 h. Menthol ustna in zobna voda vzame slab dah, zjutraj, po jedi in po kajenju; ohrani zobe zdrave, à 1 K.

Jedini izdelatelj (2308—4) Mr. Ph. Mardetschlaeger lekarnar in kemik.

Delnice „Národne Tiskarne“

se kupujejo. Kdo? pove upravištvo „Slov. Nar.“

Proda se Brockhausov Conversations-Lexikon

14. izdaja, fino vezan, nov, s poštnino za 45 glid. (2458)

Peter Fridau, ekonom v Mariboru.

Dva učenca

vsprejmeta se v trgovino z raznim blagom Mijo Dolinar-ja (2472) v Vel. Dolini, pošta Jesenice, Dolenjsko.

Išče se meblovana mesečna soba

v bližini mestnega trga, s posebnim vhom, za nekega gospoda. (2455—3) Naslov: J. Bert, Wien, Universität. (2460—2)

Jurist

že vaju pisarniških del, želi vstopiti v kako notarsko ali odvetniško pisarno. Naslov: J. Bert, Wien, Universität. (2460—2)

V najem se takoj odda dobro obiskana gostilna

z elegantno opremljenimi sobami v lepem kraju na Gorenjskem. Gostilna je tik glavne ceste in se odda vsled bolezni. Natančnejša pojasnila se dobé v trgovini z delikatesami na glavnem trgu v Kranju. (2447—2)

Največjo bliščobo daje perilu Amerikanska škrobova pasta

v pušicah po 24 in 12 kr. Vporaba preprosta in štedljiva. Dobiva se (2023-53)

„pri postiljonu“ nasproti glavne pošte.

Najboljše berilo in darilo je vsestransko jako pohvaljena

„Vzgoja in omika“ ali izvir sreče

(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega, da more sebe in druge blažiti in prav olikati) (112—49) ter se dobi za predplačilo 1 glid. 50 kr., po pošti 10 kr. več, ali proti poštnemu povzetju pri

Jožefu Valenčiču na Dunaju III. Bez., Löwengasse Nr. 27, Parterre Thür 4. Založnik, ozir. prodajalec je voljen vrniti denar, ako bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in čisto v treh dneh nazaj. Cena je skrajno znižana, knjig je malo več.

U proslavo Prešernove stoletnice izide decemberska številka „Ljubljanskega Zvona“ posvečena povsem pesniku Prešernu bogato ilustrovana. Fosamezni izvodi te številke K 240. Po pošti 12 vinarjev več. Naročila usprejema Lavoslav Schwentner, knjigotržec v Ljubljani.

Slovenoi pozor!

Zaključite posred
negovale, rekrutbe,
jopice in vse vrste
pletenda iz

D. Hribar-jeve tovarne

Je domače blago je
trpežno, ceno in se
kosi v vsakim drugim
izdelkom bodite in-
terokoli konkurence.

Slovenski trgovci.

„Andropogon“

je najboljša, vsa pričakovanja prekašajoča sredstvo za rast las, katero ni nikako sleparstvo ampak skozi leta z nenavadnimi uspehi izkušena iz-
zajamčeno neškodljiva tekočina, ki zabrani iz-
padanje las in odstrani prahaje.

Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 tednov opazi močna rast las, kakor tudi brade, in imajo novo zrastle lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno barvo. (2011-10)

Mnogoštevilna priznanja. Cena steklenice 3 K.

* Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele. *

Glavna razpošiljatev pri iznajditelju:

P. Herrmann

Zgoranja Poljskava.

Preprodajalci popust.

Zaloga v Ljubljani pri g. Vaso Petričič-u in Edv. Mahru-ter pri Albinu Rant-u v Kranju.

Št. 38.308

Razglas.

(2471-1)

Vsled razpisa c. kr. deželnega predsedstva v Ljubljani z dne 22. t. m. št. 5521 se glede izvršitve razpisane volitve v občnem volilnem razredu v Ljubljani javno naznanja:

1. Volitev vršila se bo dne 12. decembra 1900 od 8. zjutraj do 1. popoldne in od 3. do 6. popoldne v 4 oddelkih in bodo volili:

- volilci z začetnimi črkami **A** do **G** v desni polovici velike dvorane „Mestnega doma“,
- volilci z začetnimi črkami **H** do **L** v levi polovici velike dvorane „Mestnega doma“,
- volilci z začetnimi črkami **M** do **R** v telovadnici I mestne deške ljudske šole v Komenskega ulicah št. 17.
- volilci z začetnimi črkami **S** do **Z** v telovadnici II. mestne deške ljudske šole na Cojzovi cesti št. 6

2. Volilo se bo neposredno in z glasovnicami in se bodo smele rabiti samo oblastveno izdane glasovnice.

Volilne izkaznice in glasovnice poslane se bodo volilcem na dom; tisti pa, katerim bi se izkaznice in glasovnice iz katerega koli vzroka vsaj 24 ur pred volitvenim dnem ne vročile, oglase naj se zanje v magistratnem ekspeditu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dne 24. novembra 1900.

Prva slovenska
c. kr. priv. tovarna ognjegasnega orodja

kakor: brizgalnic najnovjše konstrukcije, s sesalno in tlačilno odprtino na obeh straneh ter s patentom proti zamizlini, parnih strojev, cevij, čelad in pasov, kmetijskih strojev in perenospora-brizgalnic itd.

R. A. Smekal
Czech-Moravsko Smichov-Praga
podružnica v Zagrebu

priloga slavnim ognjegasnim društvom, kmetijskim podružnicam ter zasebnikom svojo bogato zalogo. — Cene brez konkurence. — Ugodnosti izvanredne dovoljene. — Uzorci in ceniki brezplačno. — Ustmenli pogovori na zahtevo. — Pošiljatev franco na vsak kolodvor.

Z velespoštovanjem (391-47)

Podružnica **R. A. SMEKAL** v Zagrebu.

Ustanovljeno leta 1842.

Brata Eberl

Ljubljana, Franciškanske ulice 4.
Pleskarska mojstra c. kr. drž. in c. kr. priv. južne železnice.

Slikarja napisov.
Stavbinska in pohištvena pleskarja.
Prodaja oljnatih barv, lakov in firnežev na drobno in na debelo.

Velika izbirtka dr. Schoenfeld-ovih barv v tubah za akad. slikarje.

vsakovrstnih čopičev za pleskarje, slikarje in zidarje, štedilnega mazila za hrastove pde, karbolinaja itd.

Posebno priporočava sl. občinstvu najnovjše, najboljša in neprecenljivo sredstvo za likanje scbnih tal pod imenom „Rapidol“.

Priporočava se tudi sl. občinstvu za vse v najino stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot priznana rečno in fino po najnižjih cenah.

Mehanik Ivan Škerl
stanuje samo

Opekarska cesta št. 16.

Šivalni stroji po najnižjih cenah.
Bielcke in v to stroko spadajoča popravila izvršuje dobro in ceno. 50

Vnanja naročila se točno izvrše.

Perilo za gospode
najboljše blago in najnovjše

kravate

prodaja 50

Alozij Persché

Pred škofijo, poleg mestne hiše.

Acetylenove razsvetljevalne naprave
sistem splicsne Carbid & Acetylen družbe v Berlinu

Ia Calcium Carbide

po najnižjih dnevni cenah

Franz Krückl, Dunaj

Tehniški buró III. Rennweg 87.
Komercijelni buró I. Giselstrasse 4.

(2467-1)

Najboljše črnilo svetá!

Kdor hoče obutalo ohraniti lepo bleščeče in trpežno, naj kupuje samo

Fernolendt čreveljsko črnilo

za svetla obutala samo (1139-26)

Fernolendt crème za naravno usnje.

Dobiva se C. kr. priv. povsodi.

tovarna ustanovljena 1832. leta na Dunaji.

Tovarniška zaloga: Dunaj, I., Schulerstrasse št. 21.

Radi mnogih posnemanj brez vrednosti pazi naj se natančno na moje ime **St. Fernolendt.**

Za 20 kron
se dobe dolgi

paletoti za dame

in tudi najfinejše izdelani s pravimi perzijskimi, skungs, bobrovimi in jealskimi ovratniki z reverzom, nadalje najlepši in najmodernejši jopiči in pelerine, double-burski ovratniki itd. vse najnovjše.

Ker se je vse jako ugodno kupilo, se tudi jako cenó prodaja.

Največja izber

v oblekah za gospode, dečke in otroke

vse jako fino in skrbno izdelano, in se prodaja po čudovito nizkih cenah

samo

v angleškem skladišču oblek
v Ljubljani, Resljeva cesta šte. 3.

Z velespoštovanjem

Oroslav Bernatovič.

(2470-1)

K sezoni

K sezoni

ilustrovan cenik se pošilja na zahtevo zastoj.

ilustrovan cenik se pošilja na zahtevo zastoj.

priloga svojo bogato zalogo pušk najnovjeh sistemov in najnovjše vrste, revolverjev itd., vseh pripadajočih rekvizitov in municije, posebno pa opozarjam na

trocevne puške

katero izdelujem v svoji delavnici in katere se zaradi svoje lahkote in priročnosti vsakemu priporočajo najbolje.

Ker se pečam samo z izdelovanjem orožja, se priporočam p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila, ter izvršujem tudi v svojo stroko spadajoče naročbe in poprave točno, solidno in najceneje.

Z velespoštovanjem (1632-16)

Fran Sevčik, puškar v Ljubljani, v Židovskih ulicah.

Anton Presker
krojač

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 6

priloga svojo veliko zalogo

gotovih oblek za gospode in dečke, 50

jopic in plaščev za gospe,

nepremočljivih havelokov itd.

Obleke po meri se po najnovjših uzorcih in po najnižjih cenah solidno in najhitreje izgotovljajo.

Ruske, angleške in avstrijske

galoše

iz prvih tovarn.

Najnovjše v

kožuhovini

priloga 50

J. S. Benedikt

Ljubljana, Stari trg.

Hiša

šte. 138 v Spodnji Šiški
proda se iz proste roke za
3800 gld. (2430-3)

Resni kupci naj se obrnejo do lastnika
Janeza Babnik-a v Spodnji Šiški št. 40.

Uradno dovoljena (2473)

posređovalnica stanovanj in služeb

G. FLUX

Gospodske ulice št. 6

priloga in namešča

službe iskajoče vsake vrste

(moške in ženske) za Ljubljano in drugod.
Potnina tukaj. Natančneje v pisarni.

Na prodaj je

iz proste roke:

Posestvo na Nomeni: hiša, gospo-
darsko poslopje, travnik,
gozdi in njiva. Posestvo je ob deželni cesti,
ter je bila v njem vedno gostilniška obrt.

Kmetško posestvo na Bohinski
Beli šte. 25
obstoječe iz hiše, gospodarskega poslopja,
5 oralov njiv, okoli 20 oralov travnikov
ter okoli 50 oralov gozda. Proda se trudi
na drobno. (2462-1)

Kupci naj se obrnejo na posestnika:

Jožefa Bernarda

na Koritnem št. 13 pri Bledu

Išče se inteligenčen

restavrater

zmožen slovenščine in nemščine za prvo
in najelegantno

restavracijo v Pulju.

Ta restavracija je povsem renovirana in
elegančno z vso opremo preskrbljena. Obstoji iz
salonske in jedilne sobe ter sobe za navadne
goste; ima največjo dvorano in velik senčnat vrt
za poletne koncerte. V poslojpu so „Puljska čit-
alnica“ ter „Sokol“, katera prireja pogostokrat
zabave in ples. (2466-1)

Kavcija po dogovoru; reflektanti naj se
obrnejo na adresu: **Wiljem Gram**
v Pulju, kateri daje natančnejša pojasnila.

Opeka vseh vrst!

Dovoljujem si slavnemu občinstvu nazna-
niti, da sem v svojo

opekarno

vedel delovanje

s parno silo

in da izdelujem vsakovrstno

opeko za stavbe,

zarezo opeko (Strangfalzziegel),
stisnjeno strešno opeko (Dach-
pressziegel) itd. itd.

Za trdnost opeke zoper vremenske vplive
prevzemam posebno jamstvo.

Priloga svoje izdelke vsem gg. stavbe-
nikom in drugemu občinstvu, zagotavljam naj-
hitrejšo postrežbo in jako nizke cene.

Ludovik Herzmann

(1234-26)

opekarna s parno silo.

Brady-jeve
kapljice za želodec

(prej)

Marijacejske kapljice za želodec

priloge v lekarni „pri ogerskem kralju“
Karla Brady-ja na Dunaji, I., Fleisch-
markt 1.

v obče izkušeno in poznato zdravilo, ki
oživlja in okrepčuje želodec, če je pre-
bava motena, in sploh pri želodčnih bo-
lečinah.

Cena steklenic 40 novč.
Dvojna steklenica 70 „

Usojam se opozarjati se jdenkrat, da se
moje kapljice za želodec čestokrat ponarejajo.
Pazi naj se torej pri kupovanju na gorenjo
varstveno znamko s podpisom C. Brady, in
naj se zavrne vse kot neprištno, ako nimajo
te znamke in podpisa C. Brady.

Kapljice za želodec lekarnarja
C. Brady-ja
(prej Marijacejske kapljice za želodec)
so shranjene v ruđečih nagubanih skatljah in
imajo podobo sv. Matere Božje Marijacejske
(kot varstveno znamko). Pod to znamko mora
biti podpis *C. Brady*

Deli so navedeni. (1739-9)

Kapljice za želodec se pristne dobivajo
v vseh lekarnah.

Kufekejeva moka za otroke

od avstro-ogrskih, nemških itd. avtoritet priporočena
najbolja in najcenejša hrana za zdrave in na črevih bolne otroke.
Dobiva se v lekarnah, droguerijah ter v tovarni R. KUFEKE DUNAJ VI/2

Učenca

iz dobre hiše, sprejme v špecerijsko trgovino

Vekoslav Dolničar v Ljubljani

(Vodmat). (2474-1)

Istotam se kupi dobro ohranjena
blagajnica.

Za kašelj in katar so Kaiserjevi (2117-8) prsní bonboni.

uspešno sredstvo, 2650 notarsko o-
kar se pripoznava z rovljenimi
spricievali.

Jedini dokaz za gotovo pomoč pri kašlju,
hripavosti, kataru in zasliženju.

Zavoj 20 in 40 h pri Mr. Pr. Mardetschlae-
gerju v Ljubljani, v orlovi lekarni poleg
železnega mostu, pri Ubaldu pl. Trnkóczyju
in v dež. lekarni Milana Leusteka v Ljubljani.

Veliki krah!

New-York in London nista prizanašala
niti evropski celini ter je bila velika to-
varna srebrnine prisiljena, oddati vso
svojo zalogo zgolj proti majhnemu pla-
čilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvr-
šiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur
sledede predmete le proti temu, da se
mi povrne gld. 6-60 in sicer:

- 6 komadov najfinejših namiznih nožev s
pristno angleško klinjo;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz enega
komada;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavni žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica
za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za
mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašice za podklado;
- 2 kom. etektnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfin. sipalnice za sladkor.

42 komadov skupaj samo gld. 6-60.

Vseh teh 42 predmetov je poprej
stalo gld. 40 ter jih je moči sedaj dobiti
po tej minimalni ceni gld. 6-60. Ameri-
čansko patent srebro je skozi in skozi
bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let,
za kar se garantuje. V najboljši dokaz,
da leta inserat ne temelji na

nikakšni slepariji

zavezujem se s tem javno, vsakemu, ka-
teremu ne bi bilo blago všeč, povrnti
brez zadržka znesek in naj nikdor ne
zamudi ugodne prilike, da si omisli to
krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot
praktično

božično in novoletno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v (2116-8)

A. HIRSCHBERG-a

Ekspozitni hiši američanskega pat. srebrnega blaga
na Dunaji II., Rembrandtstr. 19/M. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzjetju,
ali če se znežek naprej vpošlje.

Cistilni prašek za njo 10 kr.

Pristno le z zraven natisnjeno varst-
veno znamko (zdrava kovina).

Izveleček iz pohvalnih pisem.

Bil sem s pošiljateljico krasne garniture jako
zadovoljen. Ljubljana.

Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku.

S pat. srebrno garnituro sem jako zado-
voljen. Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je Vaša garnitura v gospodinjstvu jako
koristna, prosim, da mi pošljete še jedno.
Št. Pavel pri Preboldu.

Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik.

Nedosežene

v svoji lepoti in dobroti so
moje pristne švicarske
briljantno-črne-jeklene

savonet remon-
toarke, dvojne, po-
krite s 3 briljantno-
črno-jeklenimi po-
krovi, s prefinim pre-
cizijskim gonilom
(triletna realna ga-
rancija), s patent. no-
tranjo uredbo kazal,
opalno-blesteče fon-
dant kazalo, obroč,
kazala, nastavek in
krona so pristno
double-zlato. Te
ure teko 36 ur in so vsled svoje elegantne iz-
delave splošno priljubljene in jih vsakdo po-
seben rad nosi. Cena z zavojčkom in usnjatim
etuijem samo gld. 6-.

Briljantno-črne-jeklene damske ure odprte, jako
fino izdelane gld. 7-.. K uram primerne moške
in damske verižice iz double-zlata s priveski
gld. 1-50. — Razpošiljajo se le proti povzjetju.
Neugajajoče se vzame nazaj in se denar vrne,
b) torej ni nobene rizike. (1977-10)

JOSIP SPIERING

Dunaj, I., Postgasse 2.

Velik ilustriran cenik o urah, verižicah in
prstanih i. t. d. brezplačno in franko.

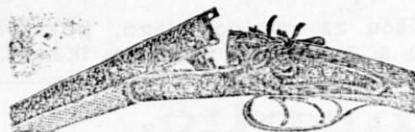

Kobbe-a podganji kruh

priljubljen za porabo!

Brez nevarnosti za ljudi, hišne živali in
kuretino; gotovo sredstvo za uničevanje
podgan in miši. V zavojih po 50 in 90 kr.
se dobiva v edini zalogi

J. Bergmann-a v Rudolfovem.

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem
se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih
pušek za lovce in strelce po najnovejših
sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi pre-
deluje stare samokresnice, vsprejema vsako-
vrstna popravila, ter jih točno in dobro
izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskuše-
valnici in od mene preskušene. — Ilustro-
vani cenik zastoj. (48)

Odlikovano s kolajno na pariški
razstavi leta 1900.

Vse vrste 2450-1

tamburic

priporoča tvrdka

J. Stjepušin

v Sisku

na Hrvatskem.

Ilustr. cenik

se pošiljajo

na zahtevo

franko.

Odlikovano s kolajno na buda-
peštanski razstavi leta 1896.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah

priporoča svoj priznani izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni,
vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise gledé tlakovne in od-
porne trdote daleč nadkriljajoči dobroti, kakor tudi svoje priznane izvrstno apno.

Priporočila in spricevala

raznih uradov in najslavitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad:

(1298-22)

Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

Moderne

najnovejše fačone,

najboljši izdelek

priporoča 49

Alozij Persché

Pred škofljo št. 22, poleg mestne hiše.

Blaž Jesenko

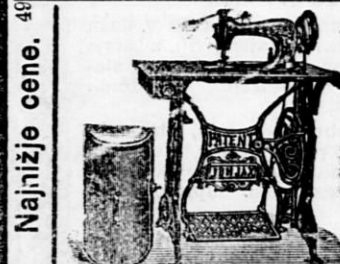
Ljubljana, Stari trg št. 11.

Zaloga vsakovrstnih

klobukov in čepic

perila, kravat itd. 49

po najnižjih cenah.

Ivan Jax

Ljubljana, Dunajska cesta 13.

Tovarniška zaloga

šivalnih strojev

in velocipedov.

Smyrna-preproge

so ravnokar došle!

2 metra široke in 3 metre dolge 5 gld. 90 kr.

Konrad Schumi & Comp.

Prešernove (Slonove) ulice št. 1.

(2444-3)

Trgovina z železnino
 - Andr. Druškoviča naslednik
Val. Golob
 Mestni trg 10 Ljubljana Mestni trg 10

popolna kuhinjska oprava se po čudovito nizki ceni in točni postrežbi sestavlja. Velika zaloga drsalk raznih 50 sistemov.

Prej **J. Zor Alojzij Erjavec** Prej **J. Zor**
 čevljarji mojster v Ljubljani, Cevljarjeve ulice 3.

Po večletni skušnji, kakor tudi po dovršenem strokovnem tečaju v Ljubljani c. kr. tehnološkega obrtnega muzeja na Dunaju mi je mogoče vstrezati vsem zahtevam svojih p. n. naročnikov. Priporočam se prečastiti duhovščini in sl. občinstvu za obilno naročevanje raznovrstnih obuv. Delo je ceno, pošteno in trpežno. V zalogi so razna mazila, voščila za črno in rujavu obuvajo, ter razne potrebščine za to obrt. 50

Mere se shranjujejo. — Vsajim naročilom naj se pridene vtorec.

Josip Oblak
 umetni in galanterijski strugar
 na Gilcah št. 92
 filijalka: Šelenburgove ulice št. 1
 priporoča svojo veliko zalogo strugarških del lastnega izdelka.

Sprejema vsakovrstna naročila ter jih izvršuje hitro, ceno in kulantno. Istotako izvršuje vsakovrstna popravila v jantaru, morski peni, kosti, rogu, lesu itd. 50

Za
! Miklavža !
 priporoča
 pekarija in slastičarna
Jakob Zalaznik
 Stari trg št. 21
 najfinije, sveže in
 zdravo
 pekarsko in nasladno
 pecivo. 50

Naznanilo.
 Usojam se, čestitemu p. n. občinstvu najljubneje naznanjati, da sem ravnokar sprejel
nove kratke klavirje in pianine

Preigrani klavirji, brez hib, od 60 gld. naprej, kakor tudi čisto novi kratki klavirji in pianine od 280 gld. naprej. Klavirji se vedno izposojajo. Tudi se priporočam za ubiranje in za poprave.

Ferd. Dragatin
 ubiralec klavirjev filharmonične družbe in zaprišen cenitelj c. kr. okr. sodišča v Ljubljani
 Florijanske ulice št. 50. (2236-5)

Puškar
F. Kaiser

priporoča za lovsko sezono in dobavlja vse potrebne lovske utenzilije v največji izbiri. (1709-15)

75 gld. trocevka. 75 gld. trocevka. 75 gld. trocevka. 75 gld. trocevka.

* Okraski božičnih drevesc in svečice. *

F. M. SCHMITT
 Pred škofijo št. 2

priporoča slavnemu občinstvu svojo bogato opremljeno zalogo galanterijskih predmetov in igrač za Miklavža in Božič po najnižjih cenah. (2384-3)

Razstava istotam v I. nadstropju.

Ankerjeve stavbne trušice s kamni. Družbinske igre i. t. d. Denarniki, etni za smolke.

* Dobitki za tombole in strelske klube. *

LODEN za obleke plašče haveloke športne obleke gasilce livreje

Najmodernejše in najboljše kvalitete **SUKNENEGA BLAGA** za moške obleke (1888-23)

Največja zaloga raznega blaga za **ZIMSKÉ SUKNJE** Črno in modro tkano blago (Kammgarne), ševiet od K 3.— naprej. Vzorci stroškov pristi.

Oddelek za sukno firme **KASTNER & ÖHLER, GRADEC.**

Stajerski vse čista robna volna

Za na želodcu boleajoče!

Vsem, ki so si vsled prehlajenja ali preobloženja želodca, vživanja slabih ali težko prebavljivih, prevročih ali premrzlih jedil ali po nerednem načinu življenja nakopali kako želodčno bolezen, kakor:

želodčni katár, želodčni krč, želodčne bolečine, težko prebavljanje ali zažlezenje, naj bode s tem priporočeno dobro domače sredstvo, katerega izborni učinki so že mnogo let preizkušeni. To je

prebavno in kričistilno sredstvo
Huberta Ullricha zeliščino vino.

To zeliščino vino je prirejeno iz izbornih zelišč z dobrim vinom in okrepča in oživi prebavni organizem človeka, ne da bi bilo kako odvajalno sredstvo. Zeliščino vino odstrani motenja v žilah, čisti kri vseh pokvarjenih, boleznih provzročujočih snovi in pospešuje novo tvorjenje zdrave krvi.

Po pravočasni vporabi zeliščinega vina se želodčne bolezni večinoma že v kalu zatro. Nikar naj se torej ne zamudi rabiti je mesto družih rezkih, razjedljivih, zdravje vničujočih sredstev. Simptomi, kakor: glavobol, kolcanje, zgaga, napihovanje, slabost z bljuvanjem, ki se tim močneje javljajo pri kroničnih (zastarelih) želodčnih boleznih se mnogokrat odstranijo že po nekaterokratnem pitju.

Zaprtje in njega neprijetne posledice, kakor tesnobe, ščipanje, vtrpanje in pri hemeroidnih bolestitih, se z zeliščinim vinom hitro in milobno odstranijo. Zeliščino vino odstrani vsako neprebavnost, pospeši ves prebavni sistem in odpravi vsled lahkega odvoda nepotrebne tvarine iz želodca in iz črev.

Medla, blede barva, nedostajanje krvi in oslabiljenje so večinoma posledice slabega prebavljanja, nedostatnega snovanja krvi in bolezni na jetrih. Ob nedostajanju apetita, nervozni oslabilosti in razdraženosti in pogostem glavobolu, nočeh brez spanja hirajo mnogokrat take osebe počasi. Zeliščino vino daje oslabei življenski moči nov impulz. Zeliščino vino pomnoži apetit, pospešuje prebavljanje in reditev. oživlja spremembo snovij, pospešuje in zboljšuje snovanje krvi, pomirja razburjene živce in stvarja novo življensko veselje. Mnogobrojna priznanja in zahvalna pisma dokazujejo to.

Zeliščino vino se dobiva v steklenicah po gld. 1.50 in 2 a. v. v lekarnah v Ljubljani, Litiji, Kamniku, Škofji Loki, Kranju, Radovljici, Idriji, Tolminu, Trebnjem, Novem mestu, Ribnici, Kočevju, Metliki, Črnomlju, Postojni, Ajdovščini, Vipavi, Celji, Sežani, Trstu itd. kakor tudi na Kranjskem in po vsem Avstro-Ogrskem po vseh lekarnah. Tudi razpošiljajo lekarne v Ljubljani po 3 in več steklenic zeliščinega vina po izvornih cenah v vse kraje Avstro-Ogrske.

Pred ponaredbami se svari. Zahteva naj se izrecno (1306-7)

Huberta Ullricha zeliščino vino.

Moje zeliščino vino ni nikakoršno tajno sredstvo; njegovi deli so: Malaga-vino 450,0, vinski sprit 100,0, glicerin 100,0, rudeče vino 240,0, sok jerebika 150,0, črešnjev sok 320,0, mana 30,0, sladki janeš, janeš, Alenina korenina, ameriški lapuh, svedrčeva korenina (encian), kolmeževa korenina aa 10,0. Te naj se zmeša.

Čudovito znižane cene
 in sicer samo do Božiča
 (2389-3)

v angleškem skladišču oblek
 v Ljubljani

na voglu Sv. Petra in Resljeve ceste 3.
 Največja izber oblek za gospode in dečke kakor tudi najnovije konfekcije za dame.

Jesenske in zimske obleke za moške	od gld.	4—	naprej
" " " " " dečke	" "	3—	"
" " " " " otroke	" "	2—	"
zimske suknje za moške, dolge, podšite	" "	7—	"
haveloki za moške	" "	5—	"
športne suknje za moške, najmodernejše	" "	10—	"
zimske suknje za dečke	" "	5—	"
haveloki za dečke	" "	3—	"
športne suknje za dečke	" "	5—	"
damske zimske jope, podšite	" "	4—	"
damske jesenske pelerine	" "	1.50	"
" pelerine iz double blaga	" "	3—	"
" kožuhne pelerine	" "	5—	"
" Burske pelerine, jako moderni	" "	10—	"
" suknene pelerine, dolgi vati-	" "	10—	"
rani, z vrpcami	" "	10—	"
damski zimski paletoti, dolgi	" "	14—	"
Colliers in naročki	" "	1—	"

Perilo in kravate po najnižjih tovarniških cenah.
 Naročila po meri se vsprejemajo in najskrbnejše izvršujejo na Dunaji ter zaračunijo najcenejše.
 Za mnogobrojen obisk prosi in se priporoča z velespoštovanjem

Oroslav Bernatović.

Priporočam slavnemu občinstvu svojo veliko in bogato zalogo različne zlatnine in srebrnine, posebno priporočam prave fine švicarske žepne ure, srebrne, zlate in nikel-naste po jako nizkih cenah.

☞ Za vsako uro jamčim jedno leto. ☛

Poleg tega priporočam fine zanesljive šivalne stroje iz najboljših in izkušenih tovarn s 5letnim jamstvom.

Gramofon. Najboljši in najglasnejši iznajdeni glasbeni aparat, kateri svira popolnoma čisto in razločno osobito glasovir, petje in godbo. Izvrstna zabava za vsacega, priporočljivi so automatični posebno za gostilničarje in kavarnarje. (123-94)

Cena 65 gld.; avtomatičnega 120 gld.

* Interesenti se lahko prepričajo in ogledajo avtomat v moji prodajalnici. *

FRANC ČUDEN, urar v Ljubljani na Glavnem trgu šte. 25, nasproti rotovža.

Sloveči profesorji zdravilstva in zdravniki priporočajo

Zelodčno *
*** tinkturo**

lekarnarja Piccoli
v Ljubljani

čvornega založnika
Nj. Svetosti papeža

kot zelodec
krepčujoče
in tek vzbujajoče, dalje kot prebavljeno in telesno odprje pospešujoče sredstvo posebno onim, ki trpé na navadnem telesnem zaprtju.

Razpošilja se proti povzetju v skatljicah po 12 in več steklenic. (1368-16)

Nova pijača

?

(2469-1)

Holandsko-ameriška proga
Rotterdam-New-York.

Prihodnje odplutbe:

29. nov. Spaarndam 6:00 popoldne.
6. dec. Rotterdam 12:30 popoldne.
13. dec. Amsterdam 6:00 popoldne.
20. dec. Statendam 12:30 popoldne.

Novi parniki na 2 vijaka.

Rotterdam 8302 ton, Statendam 10.320 ton,
Potsdam 12.500 ton. (2062-9)

Cene v prvi kajiti od 264 K naprej | iz prista-
drugi kajiti od 228 K " | nišča
III. razred 197 K 40 h z Dunaja.

Pisarne na Dunaji: Za kajite: I., Kolowratring 10;
za III. razred: IV., Weyringergasse 7 A.
Avstr. podružnice v Brnu, Inostu in Trstu.

Ljubljana **A. Mozetič** Ljubljana
Stari trg št. 21 v Rodeževi hiši zraven Zalaznika. Stari trg št. 21

Usojam si slavnemu občinstvu priporočiti svojo zalogo raznovrstnega zimskega in drugega blaga kakor: normalne lovske in bele srajce za gospode, ovratnike, manšete in kravate.

☞ Bluze, šerpe, rokavice in modrice od 1-8 K. ☛

Dalje imam veliko zalogo zimskih otroških oblek, raznovrstnih avbic, pletenih jopic, nogovic, rokavic, predpasnikov itd.

Vabim torej cenjene odjemalce, da si ogledajo mojo bogato zalogo, ter zagotavljam slavnemu občinstvu solidno in točno postrežbo ter jako nizke in ugodne cene. (2379-3)

Zaradi opustitve trgovine je lepa, novo zidana

hiša v Spodnji Šiški

v kateri se uspešno izvršujeta gostilniška obrt in specerijska trgovina, takoj z vsem fundus instructusom po primerni ceni in jako ugodnih pogojih

na prodaj.

Ta hiša daje prav dobre obresti, je urejena za izvrševanje mesarije in prekajevalstva, ima lep hlev, magacin, prekajevalnico, klavnico itd. Tudi se dá v najem ali se proda samo mesarija. Več pove lastnik

Jožef Seidl
v Spodnji Šiški št. 150 pri Ljubljani.

(2351-6)

Električni razsvetlilni predmeti
v vsakovrstnih izvršbah.

Secesija!

R. DITMAR
Dunaj.

(2370-2)

Nizke cene, vse jako čedno, prijazna in hitra postrežba.

Restavracijo
v mariborskem 'Narodnem domu'

je prevzel s 1. decembrom 1900. l.
Andrej Mesner.

Opirajoč se na mnogoletne izkušnje, bom skušal na vse strani častiti goste postreči. (2457-1)

Točil bom vedno sveže marčno in plzensko pivo, izvrstno domače štajarsko belo in istrijansko črno vino.
Okusno prirejena gorka in mrzla jedila o vsakem času.

Ptujci dobe vedno čedne sobe in postelje.

Vsakovrstna fina vina v buteljkih.

Ugodna prilika za nakup božičnih in novoletnih daril.

N. F. MINIBEK

v Ljubljani, na Marijinem trgu št. 1, poprej Ranth
priporočam ceneno partijo

☞ lodnov in blaga za obleke ☛

odrezano za vsako obleko.

1 komad lodnove obleke, 6 metrov	gld. 1-70	1 komad blaga za obleko, 7 metrov	gld. 1-40
1 " " " " 7 "	" 2-	1 " " " " 6 "	" 1-30
1 " " " " 5 "	" 2-50	1 " " " " 7 "	" 1-50

Bluze iz najfinejšega modnega barhanta gld. — 90. Velika partija suknenih ostankov v vseh kvalitetah, najcenejše izjemne cene. — Platno iz Krkonoških gor, komadi à 10 metrov gld. 2-30, kakor tudi dobre kvalitete platno za srajce, julec in za rjuhe. — Garniture, 2 posteljni odeji, 1 namizni prt, od gld. 3-80 naprej do najfinejše izvršbe. — Posamezni namizni prti od gld. 1-30 naprej. — Smyrna imitacijske preproge, najnovější dessin, tekalne preproge, pavolnate in flanelaste odeje, srajce in kravate, echarpes v bogati izbiri po najnižjih cenah.

(2451-2)

Z velespoštovanjem

N. F. Minibek.

„Ljubljanska kreditna banka“
v Ljubljani
Špitalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja
vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih
pisem, srečk, novcev, valut i. t. d. po najkulant-
nejših pogojih. (1877-87)

Posojila na vrednostne papirje proti niskim
obrestim.
Zavarovanje proti kurzni izgubi.
Promese k vsem izrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog
na vložne knjižice, na tekoči račun in na giro-
konto s 4%, obrestovanjem od dne vloge do
dne vzlaga.
Esampt menjic najkulantneje.
Borzna naročila.

Pravkar je izšlo v moji založbi
Prešeren in ***
***** slovanstvo.**

O stoletnici
pesnikovega rojstva
napisal prof. Fr. Mešič.

Cena 70 v., po pošti 75 v.

L. Schwentner
knjigotržec v Ljubljani. (2477-1)

Ob 100letnici Prešernovega rojstva.
Pod oknom.
Samospjev za bariton s spremljevanjem klavirja
zložil dr. Gajmir Krek. (2433-5)
Cena 1 160, po pošti 1 165. Pravkar izšlo in se dobiva
v založništvu L. Schwentnerja v Ljubljani.

Nova skladba
Rista Savina.
Zimska idila.
(Besede Aškerčeve.)

Pesem za srednji glas s spremljevanjem
glasovirja uglašil
Risto Savin.

Cena 1 1—, po pošti 1 105.

Pravkar je izšlo in se dobiva v založbi

L. Schwentner-ja
v Ljubljani.

(2476-1)

Izučena likarica

priporoča se (2439-3)

za svetlo likanje perila.

Cene nizke. — Naročila se vsprejemajo na
Sv. Petra nasipu št. 53.

Böttger-ja podganska smrt

za popolno pokončanje vseh podgan, strupa prosta
za ljudi in domače živali, a 40 kr. in 60 kr. se
dobiva samo (1393-21)
v deželni lekarni pri Mariji pomaga M. Leustek-a
v Ljubljani.

Z uspehom podganske smrti sem bil jako
zadovoljen. Po prvem nastavljenju sem našel 18
podgan mrtvih in torej lahko vsakomur pripo-
ročam to sredstvo.

Schweinfurt 11. februarja 1899.

L. Kres, mlekarija.

**Nogovice, obujke, jo-
pice, spodnje kijklje itd.**
iz prima vrste preje,
ovčje volne in flora,
kakor tudi oblekice za
otroke, plaščke, avbice
in klobučke

ima **gotove** kakor tudi po meri naprodaj
samo (2374-3)

Ana Baring

strojno pletenje in konfekcija za otroke.

Dvorski trg št. 1

nasproti „Narodne kavarne“

prej v Židovskih ulicah št. 8.

Posebno opozarjam svoje čestite
odjemalce na moje nogovice lastnega
izdelka, katere navzlic povišanih cen
volne prodajam po starih navadnih cenah.

Praško domače mazilo

iz lekarne

B. FRAGNER-ja v Pragi

je staro, najprej v Pragi rabljeno domače
zdravilo, katero ohrani rane čiste in va-
ruje vnetja in bolečine manjša ter hladi.
V puščah a 35 kr. in 25 kr., po pošti 6 kr.
več. Razposilja se vsak dan.

Ako se vpošlje naprej glid. 158, se pošljejo
4/1 pušice, ali za glid. 168 6/2 pušice, ali
za glid. 230 6/1 pušice, ali za glid. 248 9/2
pušice franco na vse postaje avstro-ogrske
monarhije.

Vsi deli embalaže
imajo zraven sto-
ječo zakonito de-
ponovano varst-
veno znamko.

Glavna zaloga:

B. FRAGNER, c. in kr. dvorni dobavitelj
lekarna „pri črnem orlu“
Praga

Malá strana, ogel Nerudove ulice 203.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske.
V Ljubljani se dobiva pri gospodih lekar-
jih: G. Piccoli, U. pl. Trnkóczy, M. Mar-
detschláger, J. Mayr. (1742-7)

Kathreiner
je samo pravi v znanih
Kathreinerjevih zavojih!
Zatoraj nikoli v odprtih ali v drugih za preva-
ranje računajočih ponarejenih zavojih.

Kathreiner Kneippova sladna kava
je najokusnejša, kakor tudi edino zdrava in
zraven tega najcenejša primes k bobovi kavi.

Kathreiner Kneippova sladna kava
bode z veseljem in z vedno raztočnem učinkom
v stotisoč družinah použita.

Kathreiner Kneippova sladna kava
je tam, kjer se zavoljo zdravja bobova kava
prepove, najboljši nadomestek.

Kje se naj oglasi **Miklavž** za darila pridnim
letošnji otrokom?

Pri L. Schwentner-ju v Ljubljani!
Zakaj?

Ker tam dobi najprimernejša darila. Pridni otroci imajo namreč največje veselje
z lepimi koloriranimi slikami in pesmicami.
Založništvo L. Schwentner v Ljubljani
je pa nalašč za Miklavža pripravilo te-le knjižice:

Dobri otroci. 6 strani koloriranih slik s pesmicami. Prizori iz
otroškega življenja. To je za prav majhne, zato je
pa majhna tudi cena: **24 h.**, po pošti **29 h.**

Otročičem v zabavo. 22 kol. slik s pesmicami. Dvojna
izdaja: a) navadna v ceni **80 h.**
po pošti **90 h.**, b) leporello izdaja
(slike so napete na močni lepenci s platnenimi hrbtji). Prav trpežne knjige,
torej zlasti za take otroke, ki radi vsako stvar preiščejo, iz česa in kako je
narejena. Cena **1 K 50 h.**, po pošti **1 K 70 h.**

Noetova barka. Živalstvo v podobah s pesmicami. Kolorirana
izdaja. Za otroke, ki imajo radi psičke hov-hov-
hov, mucu-maco, zajčka-skakavčka, golobiče-sive
tiče, kravo mu-mu-mu itd. Cena **1 K 50 h.**, po pošti **1 K 75 h.**

Sladki orehi. Računski primeri v slikah in pesmicah. To je pa za
take junake, ki že v šoli gonijo: ena in ena je dve,
dvakrat dve je štiri itd. Cena **1 K 60 h.**, po pošti
1 K 80 h.

Razen knjižic pa dobi Miklavž **pri L. Schwentner-ju** še
marsikaj drugega, kar bi otroci rabili s pridom, ako jim prinese.

Zato

naj Miklavž le pride in naj naloži polne koše, kajti pridnih otrok je po Slovenskem
strašansko veliko. (2453-2)

Stanovanje

za 2 gospoda se odda na Mest-
nem trgu. Razgled je na trg.

Več pove iz prijaznosti upravnistvo
„Slov. Naroda“. (2479-1)

Pri žlezah, škrofeljnih, angleških boleznih,
kožnih izpuščajih, boleznih v vratu in na pljučih,
starem kašlju, za slabotne, bledične otroke pri-
poročam zdaj zopet zdravljenje z mojim prijub-
ljenim, povsod znanim in od zdravnikov mnogo
priporočenim (2106-5)

Lahusena jodoželeznatim
jetrnim tranom.

Po svojem jodoželeznatem pridevku najboljši in
najboljše učinkujoči jetrni tran. Presega na zdra-
vilni moči vse jednake izdelke in novejšje medi-
kamente. Okus jako fin in mil, zato ga veliki in
mali radi jemlje brez odpora in ga lahko pre-
našajo. Zadnje leto se je porabilo 50 000 ste-
klenic, kar najbolje pričča za dobrost in priljub-
ljenost. Mnogo priznanj in zahval. Cena 3 krone.
Zahteva naj se vedno jetrni tran iz lekarnice
Lahusen v Bremah. Samo tedaj je pristen.
Dobiva se vedno svež v Ljubljani v Orlovi lekarni,
Jurčičev trg, nasproti železnega mostu in v de-
želni lekarni pri Mariji pomaga, Reseljeva cesta
pri mesarskem mostu, v lekarni Gabr. Piccoli-ja
na Dunajski cesti.

Kožušno
blago

v največji izberi (2478-1)

po najnižjih cenah
priporoča

Karol Recknagel
Mestni trg št. 24.

Orenstein & Koppel
Dunaj, I, Kantgasse 3.

Tovarne v Pragi in Budapešti za:

poljske
gozdne
industrijske
rudniške

železnice

vsake tirne širivosti za
ročno
živalsko
lokomotivno
električno

obratovanje

zavorne gorske
vspinjalne
viseče
železnice

železnice

Naša tehnična pisarna projektuje in trasira
železniske naprave vsake vrste, pri-
klopne tise s premikalnicami in
vrtinčnicami itd. — Izdelovalnica loko-
motiv, voz za tovore in osebe, gar-
ročnih voz, trebilnic itd. — Tovarna
za kolesne dele, kolesa, ležišča,
žeblje in vijake.
Obširni katalogi in prevdarki cen brezplačno
in franco. (1491-10)